MIDWEST INTER-LIBRARY CENTER CHICAGO

DRAUGAS
ANTROJI DALIS
Šeštadienis, rugp. 16, 1952

MOKSLAS ✯ MENAS LITERATŪRA

DRAUGAS
PART TWO
Saturday, Aug. 16, 1952

Dailininko Jono Rimšos gyvenimo bruožai

KAROLĖ PAŽĖRAITĖ, Brazilija

Pietų Amerikos meno ambasadorius dailininkas Jonas Rimša gimė 1903 m. rugpjūčio 20 d. Svedasuose. Gimnaziją lankė Kaune ir Charkove, kur lygiagrečiai lankė ir meno mokyklą. Iš Rusijos grįžo 1920 m. drauge su tėvais Kaunan, kur jo tėvas su broliu atidarė siuvyklą. Į tą patį darbą tėvas norėjo įtraukti ir savo sūnų Joną. Norėdamas savo siuvyklą paversti pirmaklasiu saliònu, tėvas 1924 m. siunčia Joną į Vieną pasimokyti siuvimo meno ir administruoti siuvimo salioną. Jonas Rimša, nuvykęs Vienon, sąžiningai studijuoja tėvo jam parinktą profesiją, bet laisvu laiku lavinasi meno srityje, lankydamas muzėjus, piešdamas kopijas ir kurdamas. 1925 m. jis grįžta pas tėvą su diplomu, bet ir griežtai pareiškia negalįs tuo darbu užsiimti. Jis gimęs būti dailininku. Tėvas, kaipo praktiškas žmogus, nesupranta sūnaus, laikydamas jį lengvabūdžiu svajotoju. Sūnus atsisveikina su tėvu ir vyksta Paryžiun.

Vargo dienos

Čia, nors ir papildė savo žinių bagažą, lankydamas muzėjus, bet ilgai neužsibūna, nes jį traukia gamta, — jis svajoja apie paslaptingus, žmogaus nepaliestus, miškus. Ir jis vyksta Brazilijon. Čia jam tenka skaudžiai nusivilti, nes darbas fazendoje, nepratusiam prie fizinio darbo jaunuoliui, buvo per sunkus, be to, labai prastai apmokamas. Tik kai gavo dirbti vienoj lentpjūvėj, jis, nors ir privargdavo, bet gaudavo atsikvėpti čia pat esančiame miške. Brazilijoje jis vargo 4 metus. 1929 m. jis persikėlė Argentinon. Tais laikais meno akademija Buenos Airese buvo stipriausia visoj Pietų Amerikoj. Ten Jonui Rimšai prasidėjo tikras kryžiaus kelias. Buvo krizės laikai. Sunku buvo gauti darbo. Rimšai tekdavo dažnai nakvoti ant suolo parkuose, kęsti badą. Bet jo dvasia nepalūžo. Prieš savo dvasiškas akis būsimasis genijus jau tada matė tą nuostabų, nepaprastą skambantį spalvų pasaulį, į kurį jis kaskart kopė vis augščiau ir augščiau. Akademija Rimšos nepatenkino. Pabaigęs 3 akademijos kursus, nutarė, kad toliau ten likti jam būtų tik kenksminga, nes klasikinės mokyklos profesoriai ten teruošė gerus fotografus, o ne kūrėjus. Jis atsisveikina su akademija, pasukdamas modernistų dailininkų nurodytu keliu.

Dar būdamas akademijoj, Rimša dalyvauja drauge su kitais dailininkais meno parodose, už savo kūrinius laimėdamas bronzos, sidabro ir aukso medalius. Tačiau tie medaliai atsidurdavo lombarde, nes mūsų dailininkas neturėjo pinigų duonai.

Kelias į pasisekimą

1935 m. Jonas Rimša suruošia Buenos Aires mieste individualinę savo kūrinių parodą. Čia pirmą kartą nuskamba jo vardas, kaipo lietuvio dailininko. Ir Lietuvos pasiuntinys Aukštuolis jį pakviečia pasiuntinybėn gyventi, duodamas jam nemokamai kambarį ir šiek tiek padėdamas. Tais pat metais jis vyksta Barilochėn (Pietų Argentinoje). Kelionei ir pragyvenimui 3 mėn. susikombinavo sau pinigų, iš anksto parduodamas savo draugams pusdykiai 45 nenupieštus paveikslus. Kilnus lietuvis neapvilia savo draugų. Po 3 mėn. grįžta su naujais laimėjimais meno kūryboje ir su 45 paveikslais, kuriuos išdalina užsakytojams. Jam, žinoma, nė cento neliko, tačiau mūsų dailininkas jautėsi laimingas, turėjęs galimybės išeiti po atviru dangum 3 mėnesių laisvos mokyklos kursą. Tai buvo brangiau už pinigus, anot Rimšos.

Paskui Rimša pasinešė į portretų tapybą. Čia pasirodo labai stiprus. Bet jo kūrybinė vaizduotė veržiasi į kompozicinius paveikslus. Jis jaučiasi suvaržytas, nepatenkintas.

Naujas pasaulis Bolivijoje

1936 m. Rimša susidomėjo Bolivija, senoviška inkų imperijos civilizacija. Vyksta į ten, kur jam atsiveria naujas paslaptingos egzotikos pasaulis. Ten išbuvo pusantrų metų. 1937 m. suruošė La Paze parodą. Tai buvo jo pirmas triumfas. Tais pat metais, grįžęs Argentinon, suruošia čia, Lietuvos Ministerio Aukštuolio globojamas, parodą. Ir vėl mūsų dailininkas triumfuoja. Spauda paskelbia, kad Jonas Rimša užsitarnavo pasaulinio dailininko vardą. Be to, buvo rašyta, kad nuo pirmos Rimšos parodos tepraėjo 2 metai, o Rimšos paveikslų kaina pakilo dešimteriopai.

1937 m. Rimša pirmą kartą išsiuntė savo darbus Lietuvon, jubilėjinėn paveikslų parodon, kur laimėjo trečdalį piniginės premijos. Be to, jo paveikslą "Motiniška idilija" įsigijo už 1000 litų Čiurlionio galerija.

Pabėgimas į gamtą

Iki 1940 metų Rimša Buenos Aires mieste piešė portretus. Nors tai ir pelninga, bet dirbda mas pagal užsakymus, Rimša pajuto baimę netekti savaranku mo. Tad pabėgo į Barilochę padirbėti gamtoje. Ten nupiešė 20 paveikslų. Tačiau jie jo nepatenkino. Jis juos sunešė Barilochės sodan ir užkūrė laužą. Tada jam viešbučio savininkas pasiūlė kambarį ir maistą nemokamai, kad tik jis pieštų. Ten Jonas Rimša išbuvo pusantrų metų, nupiešęs stiprių paveikslų, o taip pat savo šeimininko geradario portretą, kuris laimėjo parodoje aukso medalių.

Grįžęs Buenos Aires, vėl imasi piešti portretus. 1943 m. beveik galutinai meta portretisto darbą ir bėga vėl Barilochėn atsiprašyti gamtos už jos laikiną primiršimą. Ten išgyvena pats vienas 7 savaites miške. Ir netikėtai gauna laišką iš Bolivijos vyriausybės užimti direktoriaus vietą meno akademijoje. Jis atsisako. Tačiau bolivai jam atsiunčia antrą laišką, rašydami, kad Rimša turįs jausti pareigą perduoti mokiniams tai, ką išmoko iš meno meisterių ir gamtos. Tas laiškas jį paveikia teigiamai, ir Rimša vyksta Bolivijon organizuoti meno akademiją. Tačiau, dėl lėšų stokos, toji akademija turėjo greit likviduotis. Rimša atrenka 17 gabiausių mokinių (iš 170) ir kuria akademiją savo lėšomis, duodamas mokiniams butą, maistą ir mokslą nemokamai. Pinigų neturėdamas, jis aukojasi, 7 metus piešdamas nemėgiamus portretus. Jo darbo portretai įėjo Argentinoje ir Bolivijoje madon. Žinoma, jis kūrė ir kompozicinius paveikslus. Savo mokiniuose jis matė save, savo vargingą praeitį Buenos Aires akademijoj. Kaip jis tada troško turėti nemokamus profesorius ir kaip jis tada badavo! Tad savo mokiniams jis davė tai, ko pats negavo. Keletui savo gabesnių mokinių jis davė stipendijas vykti užsienin susipažinti su kitų kraštų laimėjimais meno srityje. Ir į Sao Paulo, atvykęs 1951 m. atidaryti savo paveikslų parodos, taip pat atsivežė savo lėšomis 3 dailininkus, savo buvusius mokinius.

Akademijoje Rimša savo mokinius iš karto statė į savarankišką kelią, tik prižiūrėdamas jų darbus bei pakoreguodamas. Jis drauge su jais išvykdavo į tropikų mišką, kur, prasiskynę su tam tikru peiliu kelią, jie piešdavo gamtoje. Jo akademija gyvavo nuo 1944 iki 1951 metų. Tik 1950 m. Bolivijos valdžia netikėtai sužinojo, kad toji akademija išlaikoma jos direktoriaus Jono Rimšos lėšomis. Tada Rimša buvo apdovanotas augščiausiu, civiliams skiriamu, ordinu "Condor de los andes" comendador (pulkininko teisėmis). Kaikurie Rimšos mokiniai yra jau žinomi dailininkai.

Aktyvis dailininko triumfas

1950 m. Rimša suruošia Bolivijoj grandiozinę parodą, kuri nuskamba visoj Pietų Amerikoj. 1951 m. vėl Rimšos paroda Argentinoje. Apie jį rašoma spaudoje, kaipo apie genialų dailininką, vienintelį tos rūšies visame pasaulyje. Jam pirmajam pasisekę savo paveiksluose atskleisti nuostabią Bolivijos plokštikalnio gamtą ir šios egzotiškos šalies žmonių dvasios pasaulį.

1951 m. liepos mėn. Rimša atidaro savo parodą Sao Paulo mieste ir tų pat metų gale — Rio de Janeire. Čia jo triumfas pasiekė kulminacinį tašką. Bet mūsų dailininkas anaiptol nesustojo. Jis Rio Janeire galutinai įsitvirtino naujose meno koncepcijose. Nutaria eiti lygiagrečiai su modernistais, bet visai skirtingu keliu. Vėl Brazilijoj Rimša sukuria visą eilę genialių paveikslų. Juose labiau pabrėždamas ritmas, harmonija, plastika ir indėnų rasės charakteris.

Bolivijos valdžios lėšomis leidžiamos apie Joną Rimšą monografijos ispanų ir anglų kalbomis.

Reikia pridurti, kad dail. J. Rimša ne tik piešia, bet ir turi muzikalinį talentą, nors ir jo neugdė. Jis yra sukūręs keletą valsų. Kaip tapyboje, taip ir jo muzikoje, atsispindi mistiškai egzotiškas Rimšos sielos pasaulis.

Italų rašyojo veikalas

Ką tik anglų kalbon išversta italų rašytojo G. Coccioli knyga "Dangus ir žemė" sprendžia religinio pasiaukojimo problemą.

Hemingway romanas

Šį rudenį pasirodys naujas Ernest Hemingway romanas "Senis ir Jūra".

Amerikos daugiausiai skaitomų knygų sąrašuose pirmąją vietą užima W. Chambers "Liūdininkas" ir H. Wouk "Caine sukilimas".

Dail. J. Rimša ir jo paveikslas

Brazilijoje dail. J. Rimša įteikia Menininkų Klubo pirmininkui solistui K. Ambrozevičiui aktą, kuriuo Brazilijos lietuviams padovanoja savo paveikslą. Dailininkas stovi prie paveikslo

KULTŪRINĖ KRONIKA

Operos mokykla. Nedaugeliui gal tėra žinoma, kad Chicagoje vasaros metu veikė **Operos mokykla**. Šiai mokyklai vadovavo lietuviams pažįstamas muzikas Aleksandras Kučiūnas ir dr. John T. Walnut. Pastarasis buvo režisierium Austrijos ir Vokietijos teatruose ir šioje mokykloje vedė vaidybinę dalį.

Kartu su amerikiečiais mokiniais gilino žinias ir septyni lietuviai: Prudencija Bičkienė, Monika Kripkauskienė, Stasė Klimaitė, Dana Stankaitytė, Jonas Vaznelis, Antanas Peškys ir Jonas Avelis.

Mokslas šioje mokykloje jau baigėsi ir dabar rengiamasi spektakliui, kuris įvyks spalio mėn. 4 ir 5 dienomis, International House teatre. Programoje bus parodyti fragmentai iš žinomųjų operų. Šį spektaklį dekoruoja dail. Vladas Vijeikis.

Dail. V. K. Jonynas, lankydamasis Chicagoje, buvo užsiminęs apie savo grafikos darbų parodos surengimą. Reikia tik surasti atitinkamą patalpą. Bet kaip ne keista, kad šiame milioniname mieste beveik nėra tinkamų patalpų.

Knygos. Paskutiniuoju laiku leidėjai ima daugiau dėmesio kreipti į knygos iliustravimą ir apipavidalinimą. Visa eilė knygų pasirodė skoningai išleistų. Pažymėtinos: "Varpai skamba"—dail. P. Puzinas, "Vaikų knygelė" — dail. V. K. Jonynas, "Paklydę paukščiai" — dail. Pr. Lapė.

Kun. Vitkaus rūpesčiu išleista R. P. Martin knygelė "Mažasis tobulybės kelias". Tai atspauda iš Lietuvoje išleistos knygos.

K. Deveikio knyga. Greitu laiku išeina knyga vardu "The Eager Beaver Regiment". Knyga anglų kalba, tačiau lietuviams ji yra tuo įdomi, kad jos autorius yra Kazys Deveikis, chicagiškiams gerai pažįstamas ilgametis "Margučio" radijo pranešėjas. Knygoje aprašoma vieno inžinierijos pulko gyvenimas paskutiniojo karo metu. Apima 400 pusl. su 200 iliustracijų.

Profesorius Mykolas Biržiška kitais metais spalio 3 dieną švęs 50 metų savo spaudos darbo. Dabar dirba prie leidžiamos knygos savo atsiminimų, galvojimų apie lietuvių tautą.

Vytautas Karosas yra paruošęs šešspaudai eilėraščių rinkinį "Poilsis ant laiptų"; — rinkiny yra koks pinkiasdešimts eilėraščių.

Prof. dr. Buinevičius, gyvenąs Innsbrucke, Tiroly, Erzherzog Eugene str. 17, Austrijoje, bendradarbiauja užsienio moksliniuose žurnaluose, bet jo sveikata nepergeriausia ir materiakaip jis augštai vertina reikalingas pagalbos.

Tobulas džiaugsmas

Šiomis savaitėmis anglų kalbon išverstas F. Timmermans romanas "Tobulas šv. Pranciškaus Džiaugsmas".

Naujas dramos veikalas

"Prekijo mirties" ("Death of a Salesman") autorius Arthur Millerė paruošė naują dramos veikalą, kuris šį rudenį bus statomas New Yorke.

Kaip mes gaiime tikėtis, kad kiti mūsų paslaptį išlaikys, jeigu mes patys jos neišlaikome?

—Rochefoucauld

Lietuvių dailininkų kalėdiniai piešiniai

Išleidžiama nauja sveikinimo kortelių serija

Didžiųjų švenčių pakili nuotaika — geriausia dirva mūsų lietuviškam menui. Nuo seniau buvo jaučiamas trūkumas kalėdinių kortelių, kurios būtų paruoštos savų, lietuvių dailininkų. Tą suprasdama "Draugo" administracija jau prieš keletą mėnesių kreipėsi į eilę lietuvių dailininkų, prašydama jų sukurti atitinkamus piešinius ir imdamasi išleisti. Kaikurie dailininkai buvo sutrukdyti, bet šeši atsiuntė savo piešinius, ir artimiausioje ateityje bus atiduoti masiniam spausdinimui 8 jų paruošti lietuviški kalėdinių sveikinimų vaizdai. Štai kaip jie atrodo:

P. Augius nupiešė Rūpintojėlį koplytelėje, prie apsnigtos pušies ir, antrą, bažnytėlę su angeliukais ir lietuviškų motyvų kryžiumi.

Vytautas Jonynas — Kūdikėlį su jį garbinančiais gyvuliais bei žvaigžde, lietuviškų kryžių ornamentacijos motyvais, iš kurios trykšta džiaugsminga šviesa. Tai lyg trys susiliejantieji vaizdai lietuviškų kryžių ornamentų fone. Ir antrą — prakarstėlės siluetas, šalia du stulpiniai lietuviški kryžiai su trijų angelų choru viršuje.

P. Kiaulėnas nupiešė Madoną su kūdikėliu.

J. Pautienius — lietuviškos sodybos žiemos vaizdą.

J. Steponavičius — Lietuvos žmones, besirenkančius prie medinės bažnytėlės.

T. Valius — Marijos ir šv. Juozapo stebimą Kūdikėlį, iš kurių grupės trykšta spinduliuojanti šviesa, išsiskleidusi bažnyčios fone, su lietuviškais kryžiais ir skambančiu varpu. Tolumoje — lietuviškų bažnyčių bokštų siluetai.

Šios aštuonios Kalėdų kortelės tai savotiškas lietuviškųjų dailininkų meno albumėlis. Daugelis jį saugos, kaip pirmaeilį tremties meno suvenyrą. Jos gaminamos su dideliu rūpestingumu. Daromos įvairiom spalvom, kaikurios net keturiom. Kiekvienai kortelei vien tik klišių padarymas kaštuos po 300—400 dolerių. Visų lietuviškųjų kortelių atspausdinimas, atsiteisiant dailininkams už įdėtą darbą, darant daugybę klišių įvairioms spalvoms ir duodant pirmaeilei paveikslų spausdinimo bendrovei Amerikoje — kaštuos arti 5,000 dolerių.

Tačiau administracija ryžtasi tiek išlaidų padaryti, norėdama, kad mūsų menininkai patiektų ką nors ne kasdieniško šioms Kalėdų šventėms. Šalia šių aštuonių dar bus parinktos kitos septynios kitų tautų geriausių menininkų — italų, amerikiečių ir bus išsiuntinėta to norintiems "Draugo" skaitytojams. Tų lietuviškų sveikinimo kortelių spausdinamos didesnės atsargos, kad ir knygynai bei kitos įstaigos jų galėtų gauti (prašomi iš anksto apie tai pranešti "Draugo" administracijai).

Sekantiems metams ruošiamos visos kalėdinės kortelės lietuvių dailininkų. Jau yra įprašyti ir davė prielankų savo atsakymą dar šie dailininkai: A. Galdikas, V. Kasiulis, P. Puzinas, A. Varnas, K. Varnelis, K. Zoromskis.

Tai bus pirmas Amerikoje platesnio masto lietuviškųjų kalėdinių kortelių, paruoštų savų dailininkų, spausdinimas, kuriuo susidomėjimas jau nuo seniau buvo jaučiamas.

ATOMINIS LĖKTUVNEŠIS

Jau prieš ketverius metus JAV laivynas pradėjo svarstyti apie pastatymą lėktuvnešio, kurio pasiekiamas plaukimo nuotolis pralenktų visus iki šiol buvusius. Numatyta jį varyti atomine energija.

Dabar atominės Energijos Komisija davė sutikimą, kad būtų pradėta statyti atominis reaktorius, kurs galėtų varyti didelius laivus, kaip lėktuvnešis. Jau 1948 m. laivyno kopitonas H. Rickover, inžinerijos karininkas ir atominės energijos specialistas, kuris ruošė atominio submarino braižinius, įtikino generalinio štabo vadus, kad atominį submarino variklį galima pritaikyti ir lėktuvnešiams. Galimas dalykas, kad toks naujai sukonstruotas atominis variklis bus panaudotas 60,000,000 tonų Farrestal lėktuvnešiui.

Atominiame submarine nebebus reikalingi kuro sandėliai, stambios mašinos. Bus daugiau vietos bomboms ir lėktuvams. Atominė mašina suks turbiną, kuri savo ruožtu suks keturis variklių sraigtus, galinčius laivą traukti 40 jūrų mazgų greičiu. Tas didesnis greitis sudarys galimybes ant lėktuvnešio nutūpti ir pakilti sunkiesiems Douglas A3D, atakos bombonešiams, kurie neša atomines bombas.

Vulkano energiją panaudos

Meksikos vulkanas Paricutin numatomas įkinkyti į pigios elektros srovės gamybą. Inžinieriai siūlo per kobalto vamzdžius lieti vandenį ant vulkano lavos ir kylančius garus panaudoti dinamo mašinoms varyti. JAV inžinieriai šitą teoriją iškėlė ir sutiktų ją praktiškai įvykdyti.

Vakarų akademija

Eichstadto mieste, Bavarijoje, rugpiūčio pradžioje buvo su šaukta tarptautinė mokslininkų konferencija, pavadinta Vakarų Akademija, kurioje svarstyta tema "Vakarų vertybės ir formos".

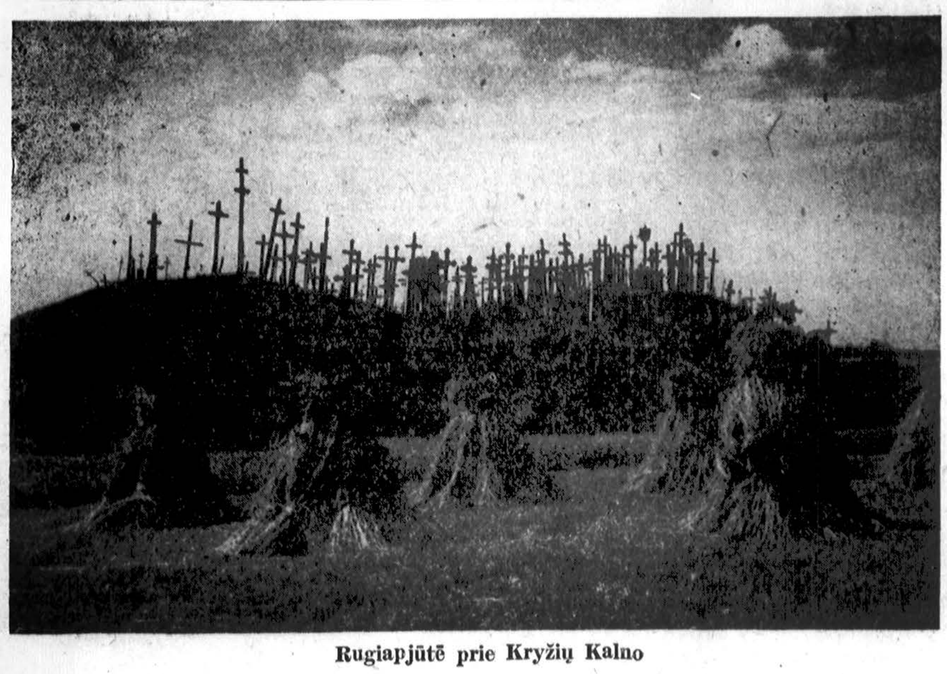

Rugiapjūtė prie Kryžių Kalno

MŪSŲ KALBA

TVARKO

DR. P. SKARDŽIUS IR S. BARZDUKAS

71. TERMINOLOGINIAI DALYKAI

4. Darbeivis ir rangovas

Darbeivis "kontraktorius" yra sudarytas ankstyvesnės terminologijos komisijos, kurioj dalyvavo J. Jablonskis su K. Būga, ir paskelbtas A. Vireliūno Įvarduose, o iš čia jis pateko ir į M. Niedermanno žodyną. Bet gyvenime jis nebuvo pradėtas plačiau vartoti: jo vietoje nepriklausomoje Lietuvoje visuotinai jau buvo įsigalėjęs **rangovas,** kuris, be abejonės, yra žymiai geresnis už **darbeivį.** Visų pirma šalia **darbeivio** mes neturime tinkamų tolimesnių, su jo verslu susijusių darinių, nes yra retos ir nelanksčios darybos: iš jo negalime susidaryti nei būdvardžio, nei veiksmažodžio, kaip kad atitinkamai yra kitose V. Europos kalbose; pvz. šalia anglų **contractor, undertaker** yra **contract, contraction, constractive, contractual, undertake, undertaking** arba šalia prc. **entrepreneur** randame ir **entreprendre, entreprenant, entrepris, entreprise** ir kt. Visai kas kita yra **rangovas**: viena, jo priesaginė daryba yra gana aiški, plg. **rangovas: rengti, rangyti; ganovas; genu, ginti, ganyti; gėrovas: gerti, girtas, girdyti; valdovas; valdyti; žinovas: žinoti** ir kt.; antra, šalia jo gali būti susidaryta ir įvairių darinių, pvz. **ranga** "undertaking, enterprise", **paranga** "iš sutarties paimtas atlikti statybos darbas, angl. contract", **rangus** "contractive" ir kt. Taigi **rangovas** yra teiktinesnis už negyvėlį **darbeivis**, ir todėl, atrodo, visai su pagrindu tik jis vienas (t. y. **rangovas**) tevartojamas V. Pėteraičio bei V. Gailiaus žodynuose ir Vadove.

7. Garsiakalbis ir garsintuvas

Šie terminai nevienodai vartojami: M. Niedermanno žodyne teduodamas vienas **garsiakalbis;** V. Pėteraičio ir V. Gailiaus žodynuose **garsia**-kalbis vartojamas šalia **gasintuvo;** o Vadove terandame tik vieną **garsintuvą.** Ankstyvesnis iš šiųdviejų naujadarų yra **garsiakalbis,** o **garsintuvas,** mano sudarytas, buvo tik vėliau pradėtas vartoti "Gimtojoje Kalboje". Pats **garsiakalbis** yra sudarytas pagal kitų kalbų atitikmenis (plg. angl. **loud-speaker,** vok. **Lautsprecher** ir kt.), o **garsintuvas** yra savarankiškas darinys, su priesaga **-tuvas** sudarytas iš bendrinės **garsinti,** plg. **garsintuvas: garsinti, pakalbintuvas** "pakaba": **pakabinti; žadintuvas** "žadinamasis laikrodis": **žadinti, žibintuvas** "žibintas": **žibinti** ir kt. Pagal savo darybą **garsintuvas** turėtų reikšti įrankį, kuris garsina, didina garsą. Bet kaikurie mūsų radijo specialistai savo laiku mėgino įrodinėti, kad šis įrankis nedidinąs garso, ir todėl techniškai **garsintuvas** negalįs būti pateisintas. Nebūdamas tos srities specialistas ir tuojau pat negalėdamas su tokiais specialistais susižinoti, aš tuo tarpu negaliu reikšti savo nuomonės apie to įrankio darybą ir jos santykį su garsu. Todėl pravartu yra pasižiūrėti, kaip geresni kitų kalbų žodynai tai nusako. Pvz. pagal Websterį **loud-speaker** yra "a *form of telephone receiver for producing sounds loud enaugh to be readily heard some distance away*". Didžiojoje vokiečių Brockhauso enciklopedijoje pasakyta, kad **Lautsprecher** yra "ein Geraet zur weithin vernehmbaren wiedergabe von Rundfunk-, Tonfilm- und Schallkplattendarbietungen". D. Ušakovo redaguotame rusų kalbos žodyne **●gromkogovoritel'** (t. y. garsiakalbis, loud-speaker) yra įrankis, sustiprinąs garsą priimtuve (usilivajuščij zvuk v prijemnike) ir daraąs transliaciją girdimą dideliame atstume. Pagal tuos nusakymus atrodo, kad **garsintuvas** gali būti toks įrankis, kuris transliuojamus garsus sustiprina, daro pakankamai girdimus, t. y. garsina, ir todėl, mano nuomone, jis savo daryba visai gerai gali atitikti savo paskirtį. **Garsiakalbis**, sprendžiant iš jo darybos, gali būti žmogus, kuris garsiai kalba, ar įrankis, kuriuo garsiai kalbama, bet nematyti, kad šiuo žodžiu būtų žymimas garso sustiprinimas. Todėl tuo sumetimu, man atrodo, **garsintuvas** yra teiktinesnis už verstinį **garsiakalbį.** Ką mano apie tai dabartiniai mūsų radijo specialistai? Prašome pasisakyti.

P. S.

(Bus daugiau)

Gimtojo žodžio apsaugos bare

DOMAS VELIČKA, Chicago, Ill.

Dr. P. Jonikas, GIMTOJO ŽODŽIO BARUOSE. Išleido TERRA. Čikaga, 1952. 167 psl. Kaina $1.50.

Gimtąja kalba besidomintiems dr. P. Jonikas daugeliui jau pažįstamas periodinės spaudos. Panaudodamas tuos straipsnius, juos dar kiek apdorojęs, pastaruoju laiku ir išleido atskirą knygą, pavadintą GIMTOJO ŽODŽIO BARUOSE.

Toks knygiškai sutvarkytas kalbinių straipsnių rinkinys pasidaro įdomus ir naudingas ne tik lituanistikos mokytojui ar laikraštininkui, bet ir apskritai kiekvienam savo kalbą gerbiančiam lietuviui. Juo labiau, kad tie straipsniai parašyti lengva ir paprasta, kiekvienam laikraščio skaitytojui suprantama kalba.

Knygoje sudėti straipsniai suskirstyti į šešis stambesnius skyrius. Pirmame skyriuje autorius apžvelgia ir paaiškina bendrinės kalbos pagrindus; antrame — kaip toji kalba šiuo metu reiškiasi atskirose mūsų kultūrinio gyvenimo srityse (spaudoje, teatre, radijo tarnyboje); trečiame — rašybą ir skyrybą; ketvirtame — kirtį, priegaidę...; penktame skyriuje — žodžių darybą ir jų reikšmę, svetimybes, naujadarius; šeštame — tikrinius vardus (vietovardžius, asmenvardžius). O knygos gale, be aiškinamųjų dalykų turinio, įdėtos ir žodyninės rodyklės, kurios labai palengvina susirasti knygoje aiškinamus bei atitaisomus atskirus žodžius.

Kaip pritaikyta taisyklingam praktiniam kalbos vartojimui, dr. P. Joniko knyga pasitarnaus visiems, gimtąja kalba besirūpinantiems lietuviams, o ypač tiems, kurie nėra turėję progos išeiti sistematingesnio bendrinės lietuvių kalbos kurso. Ir apskritai tokios knygos reikalingumas šiandien kiekvienam yra aiškiai suprantamas, kada gimtosios kalbos apsaugos bare tenka atsistoti jau nebe vieniems kalbininkams, bet **visai** lietuvių bendruomenei. Tokio gimtosios kalbos apsaugos uždavinio negalėtume sėkmingai atlikti be specialios kalbinės literatūros. Todėl šalia prof. dr. Pr. Skardžiaus, St. Barzduko ir J. M. Laurinaičio sudaryto "Lietuvių kalbos vadovo", dr. P. Joniko "Gimtojo žodžio baruose" yra džiuginantis įnašas į mūsų kalbos mokslinę literatūrą. Gimtosios kalbos apsaugai gražiai pasitarnavo ir knygų leidykla TERRA, kuri dr. P. Joniko knygą išleido.

Panaikina filmų trustą UFA

Prieš išsiskirstydamas atostogų Vakarų Vokietijos parlamentas panaikino UFA'os filmų trustą, išleisdamas vadinamą "de-kartelizacijos" įstatymą. Paskirta speciali komisija sutvarkyti turtą, galintį siekti apie 15 milionų dolerių. UFA'os nuosavybė, filmų studijos bus paskirstyta į mažesnius dalinius ir parduota.

Labaiusiai perkama knyga

Šiuo metu JAV labiausiai perkama, tarp beletristikos knygų, yra Chambers veikalas "Witness", kur jisai atskleidžia komunistų veikimą JAV-se. Keliose vietose autorius pareiškia, kaip jis augštai vertina religiją.

Amerikiečių opera užsieny

Nors negausiai, bet amerikiečių operos pasirodo užsienyje. Netaip seniai su pasisekimu Paryžiaus scenoje buvo suvaidinta V.Thompsono "Four Saints in Three Acts". Menotti operos "The Telephone" ir "The Medium" buvo pastatyta Briusely. Gi Menotti "Consul" praėjo per daugelį scenų, pradedant Paryžiumi, baigiant Milano Scala.

Vokiečių taikos premija

Rugsėjo mėnesį Frankfurte, Šv. Povilo bažnyčioje, bus įteikta vokiečių knygų prekybininkų taikos premija, paskirta profesoriui dr. Romano Guardini, katalikų kunigui. Jis buvo parinktas premijai, nes nustatyta, kad jo veikalai neša taikos dvasios misiją ir jo garbė yra paplitusi toli už tėvynės ribų. Pereitais metais ši premija buvo paskirta Albertui Scweizer; jis gavo 10,000 DM.

Šarvuočių vado knyga

Vokiečių tankistų vadovas gen. Heinz Guderian parašė savo atsiminimų knygą, kuri išversta į anglų kalbą iir išleista antrašte "Panzer leader". Amerikiečių knygų recenzentai į šį veikalą kreipia didesnį dėmesį.

Klasikinis menas

Neseniai spaudos lentynose pasirodė iš vokiečių kalbos išverstas H. Wolfflin veikalas "Classic Art.".

SAUKITE MUS DĖL
NEMOKAMŲ APSKAIČIAVIMŲ IR PAVYZDŽIŲ
GRovehill 6-8074

APMUŠIMO
PIETŲ APYLINKĖJE
DIDŽIAUSIAS FABRIKAS
Dėl mūsų didelio dydžio ir kiekio, mes galime pasiūlyti nepaprastas vertės kurių niekas kitas negali.
2-daliu siūtas tiktai už $69.50
Lengvi išsimokėjimai

NEAPSAKOMAI VERTINGŲ:
- Garantuoto darbo
- Pertaisymai moderniškam fabrike
- Visi subraižymai, dėmės nuimamos
- "Webbing" pakeičiamas ir sustiprinamas
- Visos sulūžę sprenžinos pakeičiamos
- Rėmai pilnai pataisomi
- Viskas pilnai išsterilizuojama
- Boucles, Mohairs, Damasks, Friezes, Tapestries, Brocatelles kaip kad įkainuota
- Nemokamas pačmimas ir atvežimas

J-M FURNITURE

Ateikite ir Susipažinkite . . .

CARSELLA'S RADIO

SPECIALUS PASIŪLYMAS

. . . Tiktai Ribotam Laikui!

$50.00 NUOLAIDOS
už jūsų senąjį šaldytuvą perkant bet kurį naują.
- GENERAL ELECTRIC
- WESTINGHOUSE
- PHILCO
- ADMIRAL

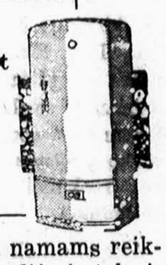

Taip pat turime daugybę naujausių namams reikmenų ir visokių išdirbysčių ir modelių radijų ir televizijų apartų.

Šaukite mūsų naują aptarnavimo skyrių dėl skubiausio ir geriąusio radijų ir televizijų aparatų aptarnavimo. Visi patyrę technikai.

CARSELLA'S RADIO

"Kur geriausi televizijos aparatai parduodami"

FOX LAKE, ILLINOIS
Šaukite Fox Lake 7-1751
Atdara kiekvieną vakarą iki 9

Išpardavimas su 20% Nuolaida
Tiktai ribotam laikui

Mes parduodame visas mūsų aukštos rūšies prekes—baldus, kilimus, gazo krosnis ir visus gerai žinomų gamybų matracus ir spiruokles — su dideliais sutaupymais. Pirkite dabar ir sutaupykite.

Pirmad. ir Ketvirtad. atdara iki 9:30 val. vakaro

Southwest Furniture Company
6200 South Western Ave., priešais Sear's krautuvę
Lengvos išmokėjimo sąlygos tiesloginiai be jokios kredito įstaigos

Kelionės: lėktuvais, geležinkeliais, autobusais, laivais
SEGHETTI TRAVEL BUREAU, 2451 So. Oakley Avenue, Chicago 8, Illinois. Telefonas YArds 7-3278 ir 7-3279
Parūpiname bilietus, viešbučius ir sutvarkome visus su kelione surištus dalykus. Turime lietuvių skyrių. Pildome afidevitus.

VISKO UŽTEKTINAI — TUOJAUS PRISTATOM!
Baldus, šaldytuvus, pečius, skalbiamas mašinas, lovas, matracus, kilimus, radio, televizijos setus, vaikučiams baldus.
Žemos kainos, lengvi išmokėjimai. Turime didelį pasirinkimą
Mes Pagaminame Baldus ir Pagal Jūsų Užsakymą.

ROOSEVELT FURNITURE COMPANY, INC.
Lietuvių Krautuvė
2310 W. ROOSEVELT RD., Tel. SE 3-4711
Atidara Pirm. lienio ir Ketvirtadienio vakarais iki 9:30
Uždaryta sekmadieniais

1952
NAUJI PLYMOUTH'AI
Pristatomi už $1,683.00
Su visais taksais

Važiuokite 1952 m.
CHRYSLER'IU su 180 arklių jėgos motoru

100 NAUDOTŲ AUTOMOBILIŲ, KAIP NAUJŲ UŽ ŽEMAS KAINAS
Lengvos išmokėjimo sąlygos. Teisingas nemokamas patarnavimas leidimams ir apdraudai.
Balzekas Motor Sales, Inc.
4030 ARCHER AVE., CHICAGO 32, ILL. Telef. VIrginia 7-1515

Dr. Donald F. Alexander
KOJŲ SPECIALISTAS
1347 So. 50th Ave., Cicero 50, Ill.
Telef. OLympic 2-8200
Priėmimo valandos: Pirmad. ir antrad. nuo 2 iki 5 ir 7 iki 9 v. vak. Ketvirt. nuo 10 v. ryto iki 5 v. vak. Penktad. nuo 10 val. ryto iki 5 v. v. ir nuo 7—9 val. v. Šeštad. nuo 1 v. iki 4 v. p. p.

Tel. ofiso HE. 4-6699, rez. PR. 6-7333
DR. ANTANAS ALEKNA
(ALEKNAVICIUS)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1957 W. Garfield Blvd.
VAL.: 1—4 ir 6—9
Šeštadieniais nuo 1 iki 4 val. p.p. išskyrus ketvirtad. ir sekmad.

Tel.: Ofiso VI.7-6583, rez.KE.7-7868
DR. BIEZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 West Cermak Road
VAL.: 1—3 popiet ir 7—8 v. vak. trečiad ir sekmad. ofisas uždarytas šeštad. tik nuo 1—3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66TH PLACE

Tel.: Ofiso HE.4-5849, rez.HE.4-2324
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6757 So. Western Ave.
VAL.: trečiad ir šeštad., pagal susitarimą kitomis dienomis nuo 2 iki 4 popiet 7—9 vakare

Ofisas ir rezidencija—YArds 7-3526
DR. G. J. DYLAITIS
Vidaus, vaikų, nervų gydytojas
DR. JONAS VALAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4038 So. Archer Ave.
(prie California Ave., šiaurėt.kamp.)
Val.: antrad. 2-4, 6-8; šeštad. 1-5; pirmad. ir ketvirt. 6-8; trečiad. ir penkt. 12.30-6 tik susitarus.

Tel.: Ofiso WA. 8-3060, rez. CO.4-1187
DR. Z. DANILEVIČIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
10748 So. Michigan Ave.
VAL.: (išskyrus šeštad. ir sekmad.) Nuo 1 iki 4 v. p.p.; 7—9 v.v.
Šeštad. priima tik pagal susitarimą
Rezid.: 10838 So. Wabash Ave.

Tel. ofiso VI. 7-0600, rez. VI. 7-7303
DR. BR. GAIŽIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Spec. moterų ligos ir akušerija)
4055 Archer Ave.
Kampas Archer California Ave.
VAL.: 2—4 ir 6—9 p.p
Išskyrus sekmadienius.

Tel.: Ofiso YA.7-1166, rez.DA.6-1126
DR. J. GUDAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
756 West 35th Street
(kampas Halsted ir 35-tos gatv.)
VAL.: 1—4 ir 6:30—8:30 p.p. kasdien išskyrus trečiadienius. Atidara šeštadieniais 1—4 val.
Rez. 3247 S. EMERALD AVE.

Of. GRovehill 6-4020, r. Hilltop 5-1560
Dr. Alexander J. Javois
(JOVAIŠAS)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2423 West Marquette Rd.
VAL: 2—4 p. p. ir nuo 6—8 v. vak.
Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį

Tel. Ofiso PR.6-3838, rez. RE.7-9199
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(LIETUVIS GYDYTOJAS)
2500 West 63rd Street
VAL.: kasdien nuo 2—4 p.p. ir 7:30 iki 9 vak. Trečiad. ir šešt. uždaryta

GRovehill 6-1595
DR. ALDONA A. JUSKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9—12 ir 7—9 v. v. pagal susitarimą išskyrus trečiadienius
2422 West Marquette Rd.

Ofiso ir buto tel. OL. 2-1381
Neatsiliepus tel. KEdzie 3-9000
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1386 So. 49th Ct., Cicero
Kasdien 10—12. Be to, antrad. ir ketvirtad. 6:30—9 v. v. Šeštad. 10—2 ir 4—6. Butas 1832 So. 49th Ct.

Telefonas: REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
PHYSICIAN and SURGEON
(LIETUVIS GYDYTOJAS)
3925 West 59th Street
VAL.: 2—4 popiet, 6:30—8:30 vak.
Trečiad. pagal sutartį.

Ofiso telef.: LAfayette 3-3210, jei neatsiliepia šaukite KEdzie 3-2868
DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4146 S. Archer Ave.
VAL.: Kasdien popiet nuo 12-2:30 v. Vak.: pirm., antr., ketvirt. 6-8:30 v. Trečiadienį tik susitarus.

Tel.: Ofiso YA.7-5557, rez.RE-74966
DR. FRANK C. KWINN
(KVIEČINSKAS)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1651 West 47th Street
LIGONIUS PRIIMA: Kasdien nuo 2 val. iki 4 v. popiet. Nuo 7 v. iki 8:30 v. v. Išskyrus trečiad. ir šeštad. vak.

Tel. Ofiso GR 6-5399 PR. 6-4732
DR. A. MACIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2423 WEST 63rd Street
(kampas 63 ir Artesian)
VAL: 2—4 p. p. ir nuo 6—8 v. vak. Treč. ir šešt. 2—4 p. p. Sekm. uždar. Nuo liep. 12 d. iki rugp. 18 d. šeštad. uždaryta

Dr. Edward B. MURASKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2750 West 71st St.
(prie California Ave.)
LIGONIUS PRIIMA: kasdien nuo 1 iki 4 ir nuo 7 iki 9 v.v. šeštad. nuo 2 iki 4 v. treč.—pagal susitarimą
Susitarimui skamb. GHo. 6-1321
jei neatsiliepia VIncennes 6-2900.

DR. A. NARBUTAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2216 W. 24th St.
Priėmimo laikas pagal susitarimą telefonu
YArds 7-9778

Ofiso teleffonas VIrginia 7-1886
DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4204 Archer Avenue
VAL.: kasdien nuo 2:00 iki 8:00 v trečiad. ir sekmad. tik susitarus.

Dr. Antanas Rudokas, O. D.
Tikrina akis; pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
4701 S. Damen Ave. Chicago, Ill.
Šaukite — YA 7-7381
Priima: vakarais 6 iki 9, šeštad. 10 ryto iki 4; trečiad. ir sekmad tik susitarus.

Tel.: Ofiso YA 7-0554, rez. MI 3-2889
DR. CHARLES SEGAL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4749 So. Ashland Avenue
(antras augštas)
OFISO VAL.: Nuo 10 iki 12 v. ryto, nuo 2 iki 4 v. p.p.; nuo 7 iki 8:30 v. v.

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Naujas adresas: 4255 W. 63rd St.
Ofiso Tel. REliance 5-4410
Rezid. telef. GRovehill 6-0617
Valandos: 1-3 P.M. — 6-8 P.M.
Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį

DR. STRIKOL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4645 So. Ashland Ave., Chicago
VAL.: nuo 2—4 ir 6—8: trečiad., šeštad. ir sekmad. tik pagal sutartį
Tel.: Ofiso YA.7-4787, rez. PR.6-[illegible]
Jei neatsiliepus viršminėti telefona šaukite: MIdway 3-0001

Tel.: Ofiso HE.4-2123, rez.PR.6-8484
DR. V. P. TUMASONIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. chirurginės ligos
6255 South Western Avenue
VAL. kasdien 2—4 p.p. ir 6—8 vak. šeštad. 2—4 p.p. Trečiad. ir sekmadieniais uždaryta.

Tel. ofiso: DAnube 6-1175
Buto — WAlbrook 5-6691
DR. A. VALIS-LABOKAS
MOTERŲ LIGŲ GYDYTOJAS
3267 South Halsted Street
Val: 1 iki 4 v. p. p. ir 6—8 v. vak
Šeštadieniais 1—4 v. p. p.

Tel.: Ofiso PR.6-6446 rez.HE.4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2420 West Marquette Rd.
VAL.: nuo 2 iki 4 p.p.: 6 iki 8 vak.
Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį

Tel. Ofiso CA 6-0257, rez. PR 6-6659
DR. P. Z. ZALATORIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1821 So. Halsted Street
Rezid. 6600 S. Artesian Ave.
VAL.: 11 v. r. iki 3 p.p.; 6—9 v.v.

DR. G. SERNER
LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas

Tel. YArds 7-1829
Pritaiko Akinius
Kreivas Akis
Ištaiso
Ofisas ir akinių dirbtuvė
756 West 35th Street
VAL.: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8, trečiad. nuo 10—12; šeštad. 10—3 p.p.

Egzaminuoja Akis — Pritaiko Akinius
DR. J. J. SMETANA, JR.
OPTOMETRISTAS
AKIŲ SPECIALISTAS
1801 So. Ashland Avenue
VAL.: pirmad. antrad. ketvirtad. penktad. 9:30—12; 1:30—8 v.v. trečiad uždaryta, šeštad. 9:30 iki 12; 1:30 iki 5 val. vak.
CAnal 6-0523. Platt Bldg.

Telefonas OLympic 2-4276
DR. P. ATKOČIUNAS
DANTISTAS
1446 So. 49th Court, Cicero
VAL.: antr., ketv. 10-12, 2-6, 7-9 pp penkt. 3—6, 7—9 p.p.
3147 S. Halsted St., Chicago
VAL.: pirm. treč., šešt. 3—8 p.p. penkt. 10—12 ryte

DR. B. Č. BRUZAS
DANTISTAS
VALANDOS: 10 iki 8
Trečiadieniais tik susitarus
4003 Archer Avenue
Truputi į rytus nuo California
Tel. YArds 7-7772

DR. A. P. STULGA
DANTISTAS
2723 West 71st. St.
Priėmimo laikas pagal susitarimą
Telefonas GRovehill 6-6785

DR. ANTHONY WILLIAMS
(VILIMAS)
DANTISTAS
6322 South Western Avenue
Priėmimo laikas pagal sutarimą telefonu.
Telefonas GRovehill 6-2642

"ŠIMTAS LIAUDIES DAINŲ"

Dėl dr. J. Balio kritikos

JERONIMAS KAČINSKAS, So. Boston, Mass.

"Draugo" 168 numeryje pasirodė dr. J. Balio naujų K. V. Banaičio dainų kritika. Dėl kritikoje reiškiamų kaikurių pastabų norėtųsi pasakyti vieną, kitą mintį. Ten, kur dr. J. Balys rašo dėl dainų rinkinio įžan su juo sutikti ir pritaikyti tas pastaikančių netikslumų, galima su juo sutikti ir pritarti tas pastabas ateičiai. Tačiau jo iškelti meniniai - muzikiniai klausimai nepasižymi tikslumu ir pilnu objektyvumu. Jei K. V. Banaitis nedavė pilnos tautosakinės informacijos apie liaudies kūrybą (matomai skirdamas leidinį praktiškam solistų ir chorų naudojimui), tai dr. J. Balys jo dainose nepajėgė įžvelgti svarbiausio faktoriaus — tampraus tų dainų ryšio su lietuviška melodija ir jos dvasia. Tai visai suprantama; dr. J. Balys yra žymus asmuo mūsų tautosakos tyrinėjimo srityje, tačiau netikras sprendimuose apie muzikinę kūrybą ir jos savybes.

Dr. J. Balys rašo: "Pirmiausia tautosakininkas nusivils visoje knygoje terasdamas vos tris pirmą kart spausdinamas dainas, o visos kitos paimtos jau iš spausdintų knygų: Brazio, Čiurlionytės ir kitų. Gaila, kad nėra pridėta sąrašo, kuriame būtų tikslai pažymėta, iš kur kiekviena daina paimta. Tada asmuo, kuriam rūpės muzikos istorija, lengvai galėtų palyginti kiekvieną dainą su liaudies originalu ir pamatyti, ką gi kompozitorius iš jos padarė".

Leidinys, berods, nėra tiesiogiai skiriamas tautosakininkui, istorikui ar kuriam kitam vien moksliškai lietuviška daina besidominančiam. K. V. Banaičio dainos yra muzikiniai meno kūriniai: kaipo tokius ir reikia juos nagrinėti. Nesusipažinę su muzikiniais meno dėsniais, kurie yra taikintini ir bet kuriai tautinei muzikai, K. V. Banaičio dainose jieškosime nereikšmingų smulkmenų ir tinkamai nepastebėsime esminių jo kūrybos pagrindų. Metant neapdairų žvilgsnį, yra pavojus jo teigiamybes palaikyti trūkumais, o jo kūrybines idėjas nepriimtinomis lietuvių dainos dvasiai. Tokio pobūdžio leidinys ne tam skirtas, kad jieškoti, kiek surasta pirmą kartą atspausdintų dainų ir iš ko jos paimtos. (Savo įžangoje K. V. Banaitis tai bendrais bruožais yra padaręs).

Banaitis tęsia pirmtakūnų pradėtą darbą

Jeigu kuri nors daina kompozitoriui suteikia kūrybinį akstiną, netikslu yra atitraukti jį nuo pasiryžimo perkomponuoti, apvelkant ją nauju, savitu rūbu. Juk kiekviena melodija kompozicijos srityje slepia savyje neribotas galimybes. Lietuvių liaudies dainos yra visų mūsų brangi nuosavybė, todėl kiekvienas, kuris sugeba, gali semti iš to šaltinio. Dainų perharmonizavimai ar perkomponavimai dažnai įneša naujingų pakeitimų tautinės muzikos stilizacijos srityje. Kitų tautų muzikos istorijoje yra daug atvejų, kada mėgiamos dainos nekartą būdavo perkomponuojamos įvairiais stiliais, įvairiems balsams, instrumentams ar išpildytojų grupėms. Tautinė muzika negali staiga išskleisti visų savo pilnybės žiedų. Tam tik slui turi būti praeitas ilgas jieš kojimų kelias. Taip ir K. V. Banaitis negalėjo sustoti ties pirmaisiais mūsų dainos kūrybos bandymais. J. Naujalis, T. Brazys, M. K. Čiurlionis, Č. Sasnauskas buvo tik tarpiniai šulai, kurie atskleidė ankstyvą mūsų muzikinio išsivystymo pavasarį. Tačiau negi tik pumpurai galėjo palikti. Kad medis bujotų, turėjo išsiskleisti žiedai ir išaugti lapai.

Išeidamas iš lietuviškos meliodijos charakterio ir remdamasis savo jautria menine intuicija, K. V. Banaitis tęsia savo pirmtakūnų pradėtą darbą. Jis jieško lietuviškos melicdijos ir harmonijos junginio žymiai giliau ir sąmoningiau, dažnai paįvairindamas harmoniją pagrindinių motyvų pakartojimais ir pagelbinėmis meliodijomis. Komp. J. Žilevičius gana išsamiai yra įvertinęs K. V. Banaičio naują šimto liaudies dainų rinkinį šių metų "Aidų" šeš tame numeryje.

Toliau dr. J. Balys rašo: "Aš patarčiau visiems kompozitoriams, spausdinantiems harmonizuotas liaudies dainas, pradžioje duoti gryną liaudies meliodiją, o paskum jau savo harmonizaciją. Jei būtų buvę taip padaryta su šiuo leidiniu, tada jo vertė būtų keleriopai padidėjusi".

Patarimas kompozitoriams duoti pradžioje pagrindinę liaudies meliodiją tokio pobūdžio rinkinyje nėra būtinas. Rinkinys skiriamas muzikams, chovedžiams, solistams. Kiekvienas toks, be sunkumų susivoks, kur ta pagrindinė liaudies meliodija ir kas su ja padaryta. Lietuviška meliodija rinkinyje tarnauja tik kaipo pirminė medžiaga kompozicijai ir apima nedidelę dalį K. V. Banaičio kūrybos, todėl skyrium surašytos meliodijos, nepažįstančiam muzikos, nieko nepadės. K. V. Banaičio dainas reikia išgirsti atitinkamame išpildyme, tada tik galima būtų susidaryti tikrą vaizdą.

Banaičio kūrybos kelias

"Tikėkite manim, nemažiau yra žmonių, kuriems rūpi grynа liaudies kūryba, negu visokios harmonizacijos", rašo toliau dr. J. Balys.

Kodėl K. V. Banaičio kūryba gali būti ne grynai lietuviška? Ar tai jo harmonija sudarkė lietuvišką liaudies meliodiją? K. V. Banaitis vienas iš tų lietuvių kompozitorių, kuris lietuviškai dainai daugiausiai jieško atitinkamo harmonijos pavidalo. Vietoj įprasto choralinio harmonizavimo, kurį vartojo ir dr. J. Balio rekomenduojamas T. Brazys, K. V. Banaitis įveda lietuviškai dainų nuotaikai ir stiliui artimesnius kvarčių, kvinčių ir sekundžių intervalus. Kita gera tokio har monizavimo, teisingiau komponavimo, pusė, tai harmonijos skaidrumas, permatomumas, kuris laiduoja meliodijai pilną skambumą. Tuo būdu lengviausia susekti, kuriame balse yra pagrindinė meliodija, ir kur ji persimeta, įsipina ar pasikartoja. Todėl nesutinkčiau su dr. J. Balio nuomone, priskirti naują K. V. Banaičio kūrybą prie "visokių harmonizacijų" kategorijos. Jo dainų savaiminga struktūra toli pralenkia seniau vartojamą mechaniško harmonizavimo būdą. Pagaliau K. V. Banaitis griežtai prisilaiko senųjų tonacijų, kurios atitinka lietuviškų meliodijų muzikinę sistemą.

Kuriuo keliu

Dr. J. Balio tvirtinimas, kad K. V. Banaičio dainas vienas Amerikos universitetas dėl gry nos tautosakinės muzikos trūkumo nepriėmė, nė kiek nesumažina "Šimto liaudies dainų" rinkinio vertės. Tai priklauso daugiau nuo paties daikto teisingo apibūdinimo. Bostono centrinis knygynas, kaip tik mielai priėmė K. V. Banaičio dainas ir paprašė atnešti daugiau lietuvių muzikos leidinių. Taip pat nerekomenduočiau T. Brazio "kietumą" kitų lietuvių kompozitorių atžvilgiu, kaip dr. J. Balys savo kritikoje pastebėjo, laikyti jo teigiamą ypatybe. Negalima paneigti amžinos atminties T. Brazio didelių nuopelnų liaudies dainų rinkimo ir tyrinėjimo srityje, tačiau jo pažiūra į lietuviškos dainos kūrybinius uždavinius dar nebuvo pilnai išsivysčiusi. J. Naujalis, T. Brazys, Č. Sasnauskas ir kiti jų bendradarbiai liaudies dainas gerai harmonizavo, tačiau nejautė jų stiliaus reikalavimų. Jų harmonizuotos dainos primindavo vargonų preliudus arba choralų muziką. Teisingai tad, kad vakarų Europoje studijavę nau jieji mūsų kompozitoriai pradėjo jieškoti naujų kelių, kurie būtų artimesni lietuviškos dainos dvasiai. Nuo komp. St. Šimkaus lietuviška muzika įgauna savo originalų veidą. Grįžimas į prieš šimkinius laikus būtų mūsų kūrybingiausio laikotarpio paneigimas ir aiškus kelias atgal.

Kūrėjo intuicija

Sutinku su dr. J. Baliu, jog lietuviškai dainai pažinti reikia rimtų studijų, tačiau tos studijos turi būti ne vien tautosakinės, bet ir muzikinės. Sprendžiant iš darbų neatrodo, kad K. V. Banaitį galima būtų priskirti prie nemokšų toje srityje. Viena svarbiausių tautinės ar kitokios muzikos kūrimo pagrindų yra dar paties menininko intuicija. Ne mokslininkai, ne teoretikai kūrė lietuvišką dainą: ji išėjo iš žmogaus širdies, iš jo pasąmonės gilumos. Tuo labiau gilaus išsilaisvinimo ir didelio patyrimo muzikos, lietuviškos dainos žinovas ir tikras lietuvis K. V. Banaitis, turi teisę ir pirmenybę kurti lietuvišką dainą taip, kaip jo proseniai kūrė.

Dėl disonansų, kurie dr. J. Baliui nepatinka, galima patikinti, jog choriniame išpildyme jie skamba švelniai ir tikslingai. Jų naudojimas K. B. Banaičio dainose yra tiek sąmoningas, jog tik praturtina harmoniją ir paryškina stilių. Tai tvirtinu iš patyrimo, nes manovadovaujamas So. Bostono Šv. Petro parapijos choras turi 8 vėlesnės K. B. Banaičio kūrybos dainas savo repertuare.

Nesustoti vietoje

Baigdamas norėčiau paabejoti, jei jau K. V. Banaičio naujos dainos būtų lietuvių liaudies dainų iškraipymas, tai ir kitų mūsų kompozitorių darbai nustoja vertės tautinės muzikos ugdyme. Ar būtų geriau, jei kurdami tautinę ar kitokią muziką kompozitoriai vadovautųsi viešąja nuomone, arba nepajudinamai laikytųsi teorijos raidės, nedrįsdami pasižvalgyti, kas už jos ribų. Visokia muzika, taigi ir tautinė, negali su stoti vietoje, kitaip jai gresia neišvengiamas dekadansas. Net ir mūsų liaudies dainos amžių bėgyje keitėsi: plėtė skalę ir įvairino formas ir ritmus.

K. V. Banaitis savo leidinių nesiekė tautosakiniu būdu surinkti ir užrašyti šimtą liaudies dainų, todėl netikslu būtų ta prasme daryti jam užmetimų. Šimtą liaudies dainų reikia vertinti, kaip kompoziciją, tada kritikai atsivers žymiai platesni akiračiai ir jų vertė keleriopai padidės.

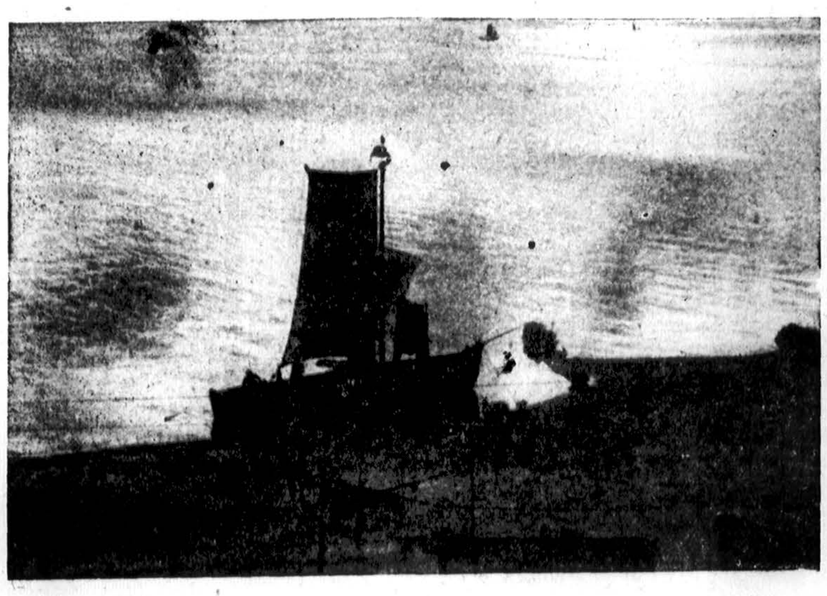

Prie svajingų Lietuvos vandenų

ŠALTAS KARAS ETERE

Karas eterio bangomis prasidėjo 2 pasaulinio karo išvakarėse ir būtent, čekų kalba, kai Hitleris rengė Čekoslovakų prijungimą. Tuomet Londono BBC radijo stotis ir New Yorkas ėmė sistematingai varyti propagandą prieš Hitlerio režimą. Kiek anksčiau bolševikų propagandą buvo pradėjus radijo bangomis kovoti su "kapitalizmu", o per Kutiopovo vardo radijo stotį antikomunistiniai rusai varė priešbolševikinę propagandą, bet ta kova turėjo dar rusišką pobūdį, ir visas pasaulis dar nebuvo užaliar muotas.

Kai Hitleris pradėjo pasaulinį karą, tai kovos etero bangomis virsta karo dalimi: anglosaksų radijo statys ėmė prieš Hitlerį kalbėti visomis jo okupuotų tautų kalbomis, informavo apie įvykius frontuose, kurstė pogrindį bei rezistenciją.

Po karšto karo kovinės programos buvo išimtos, bet BBC ir Paryžiuss ir toliau kalbėjo iš inercijos toms tautoms, kurios buvo kurstomos karo metu, tačiau tos radijo audicijos pradžioje nebuvo prieš ką nors nukreiptos.

Sovietų politika jos okupuotuose kraštuose dažnai buvo prieš plauką paglostoma, bet Maskva į tai nekreipė dėmesio ir savo vergams griežtai nedraudė klausytis. Tik 1948 m. vasario m. po pučo Prahoje situacija griežttai pasikeitė; karas eterio bangomis įgavo naujų jėgų; atsirado du aiškūs frontai, kurie ėmė grumtis etero bangose. Rytai perėjo į kontrofenzyvą. Tada atsirado pirmosios Sovietų trukdomosios stotys, kad Rytų žmogus nebegalėtų girdėti, ką jam sako Londono BBC, Paryžius, Madrido ar "Voice of America" stotys. Reaguojant į tai, vakaruose atsirado naujų radijo siųstuvų kovai su Sovietų propaganda, o Sovietai statė naujas stotis Vakarų propagandai trukdyti. 1951 m. gegužės mėn. Europoje tokių stočių buvo su skaityta iki 51, bet Amerikoje tokių stočių "Voice of America" buvo tada 112 suskaitęs; "Voice of America" įskaitė ir tas trukdomąsias stotis, kurios yra už Europos ribų. Pasirodo, kad karas etere kaštuoja labai brangiai, pvz. Vakarai savo propagandos siųstuvams, o Rytai jų trukdymui suvartoja per mėnesį apie 13 milionus kw. elektros energijos. Kiek kaštuoja įrengimai, tarnautojų išlaikymas ir k., tuo tarpu tiksliai nežinoma.

Radijo klausytojai pastebėjo, kad "pasaulinei ūkio konferencijai" Maskvoje prasidėjus, iš Rytų pusės įvyko lyg kokios paliaubos; per 3 dienas BBC galima buvo aiškiai girdėti, — Rytai nebetrukdė. Po kelių dienų BBC pakeitė savo audicijų laiką klausytojams anapus geležinės uždangos. Ramybė truko iki gegužės mėn. vidurio, t.y. iki to momento, kada Anglija pasisakė už Vakarų Vokietijos priėmimą į Vakarų pasaulio gynimo sistemą.

Dabar Maskva išrado naują metodą eterinei kovai: ji metė į rinką naujus radijo priimtuvus, vadinamus "liaudies radijo aparatus", kurie pagauna tik Maskvos ir vietinius siųstuvus. Kitokie priimtuvai, savaime aišku, bus išimti iš liaudies vartojimo. Jei Vakarai nesuras kelio į "liaudies priimtuvus, tad Maskva galės savo trukdomąsias sadijo stotis likviduoti, nes Vakarų propaganda eterio bangomis nepasieks

(Nukelta į 4 psl.)

Dabar, kada mes turime gražų orą ir pavasaris čia pat, nepamirškite aplankyti

DECKERT'S RESTAURANT & LOUNGE
6211 Lincoln Ave.
MORTON GROVE, ILL.

Pasivaišinkite save ir savo šeimą 9 valgių patiekalais.

SPECIALYBĖ

Suerbraten & Spatzle, kepta vištiena, Chicken — in — the — Basket. Sirloin of beef ir steikai.
Užkandžiai kiekvieną dieną, taip pat sodelyje vieta jūsų patogumui.

GREETINGS TO
all our friends and patrons
STEGER LIQUOR STORE
Free fast delivery service

We specialize in party orders Complete line nationally advertised imported and domestic liquors, cordials, beer, wines.

Price — Quality — Service
Coca Cola Mixes — Cracked Ice — Coca Cola — Canada Dry — Canfields — Cigars — Cigaretts

Phone SKyline 4-2171 and Steger Tap Room SKyline 4-9794
3347 Chicago Rd., Steger, Ill.

REMKITE "DRAUGĄ"!

DĖMESIO, SAVININKAI

Leiskite Stone-Kote pagražinti jūsų namą; įdėkite dabar! Ilgametis ir geras įdėjimas už žemiausias kainas ir lengvus išsimokėjimus. Mes einame bet kur dėl nemokamų apskaičiavimų.

HARRY POTTS, Contractors
246 — 157th St. TArrence 2-4542

REIKALINGOS darbininkės netikroms gėlėms dirbti. Patyrusios prie mašinos; malonios darbo sąlygos ir geras atlyginimas. Ateikite pas Mr. Cook.

COOK & MEYER
159 N. MICHIGAN AVE.
3-čias augštas

Naujа Vytės Nemunėlio knyga
LIETUVA TĖVYNĖ
Patiems mažiausiems skaitytojams
Spalvotos Vl. Vijeikio iliustracijos
Kaina 50c
Užsakymus su pinigais siųskite
DRAUGAS
2334 S. Oakley Ave.
Chicago 8, Illinois

Platinkite "Draugą"

SUDĖTI ĮSTEKLIAI SUVIRS $100.000.00
Pinigai Kada Jų Norit . . .
DROVERS
ŽEMOS RATOS PASKOLOS
- Pirktis naują ar vartotą automobilį.
- Pertaisyti savo namą.
- Sumokėti gydytojo ar ligoninės bilas.
- Sumokėti taksus ir Apdraudos mokesčius.
- Daugeliui kitų reikalų.

Patikima Bankininkystė Nuo 1882 m.

Užeikit, pasimatyti su mumis šiandien
Mes Kalbame Lietuviškai
THE DROVERS BANK
47th Street ir Ashland Avenue - Chicago
Tel.: YArds 7-7000
Nariai, Federal Deposit Insurance Corporation

Dėmesio Mergaitės ir Moterys!
Atdara 7 dienas ir naktis 9 v.r. iki 12 v.v.
Pasitarimai apie švorį ir figūrą
- Pilnai moksliškas kūno masažas.
- John M. Postl's garinės „cabinet" maudynės.
- Hollywood Rexlax-O-Therapy
- Infra-raudona lempa

SUPLONĖKITE!
Trytmental nuo $2.00 ir augščiau.
Pusmetiniai sušukavimai $10.00 ir augščiau

Po asmeniška vadovybe panelės THELMA FOSTER
„Air conditioned" jūsų patogumui
BONNIE RAYS HEALTH & BEAUTY SALON
3837 N. Broadway WEllington 5-8886-7

SOTUS ALKANAM PADĖKI
AID OVERSEAS, Inc., 3133 S. Halsted St., Chicago 8, tel. DA 6-3859
Bendrovė siunčia maisto siuntinius į Vokietiją ir kitus kraštus, išskyrus SSRS. Pristatymas trunka apie 17 d., nes siuntiniai siunčiami iš Europos sandėlių. Pilnas draudimas. Reikal. pilno siunt. sąrašo.

Siuntinys Nr. 3 — $6.20
4 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. margarino
1 sv. kiaulienos mėsos

Siuntinys Nr 12 — $6.40
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų
1 sv. degintos kavos
1 sv. kakavos
1 sv. šokolado
2 sv. cukraus

Siuntinys Nr. 19 — $9.95
4 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. margarino
1 sv. degintos kavos
2 sv. kakavos
1 sv. šokolado
4½ sv. cukraus
2 gabalai tualetinio muilo

Siuntinys Nr. 6-7
10 sv. cukraus $2.60
10 sv. b. kviet. miltų $2.50
9 sv. gryn. kiaul. taukų $5.25

MUTUAL FEDERAL SAVINGS REKORDAS . . .

* Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
* Nuo 1905 metų ši bendrovė pergyveno karus, ekonomines depresijas, panikas, ir krizes, ir savo taupytojams išmokėjo kiekvieną sutaupytą dolerį.

* Augštus dividendus išmokėjo visada be perstojimo.
* Partrauksim jūsų pinigus iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.

Nelaikykite — pradėkite taupyti šiandien!

ĮSTAIGOS VALANDOS: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 5 val. po pietų, Ketvirtadieniais nuo 9-tos val. ryto iki 8 val. vakaro, Trečiadieniais visai neatidaroma.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
SAVINGS INSURED UP TO $10,000
2202 W. Cermak Rd. • Chicago 8, Ill.
JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres. • Tel. VIrginia 7-7747

LITUANISTIKOS VADOVĖLIŲ REIKALU

Dr. P. CELIEŠIUS, E. Chicago, Ill..

Daug rūpesčio sudarė naujosios kartos JAV lietuvių ateiviams praplėtimas lituanistikos dalykų lietuvių parapinėse mokyklose. Daugelis rūpestingų tremtinių, bendradarbiaudami su geros valios lietuviais klebonais, gali pasidžiaugti šiandieną, kad eilė tų mokyklų jau turi lituanistikos dalykų pamokas ir daugiau, ar mažiau tinkamus tų dalykų dėstytojus. Ta garbinga, bet kartu ir sunki pareiga teko ir man.

Lituanistikos dalykų įvedimas į parapines mokyklas yra tik pirmieji laimėti žingsniai. Tačiau gerų mokslo rezltatų pasiekimas priklauso nuo kitų veiksnių: dalinai nuo pačių mokinių uolumo, dalinai nuo mokytojų ir mokinių tėvų sąveikos ir dalinai nuo mokslo priemonių turėjimo. Mokinių uolumo reikalas yra labai įvairus ir individualus dalykas. Apie jį čia kalbėti būtų nuklydimas į plačius pedagogikos laukus. Kai dėl mokytojų ir mokinių tėvų sąveikos, tegalėčiau trumpai pakartoti mok. A. P. Bagdono žodžius: "Pageidavimas tėvams — parūpinti savo vaikučiams vadovėlius, sąsiuvinius, priversti juos nusinešti į klasę ir bent kiek prižiūrėti jų mokymąsi" ("Draugas", 1952. VII. 19). Norintiems tėvams, kad jų vaikai pramoktų lietuvių kalbos, ši pareiga nėra per daug sunki. Jie gali tai atlikti be didelių pastangų. Tik reikia gero valios. Lieka kiek daugiau pasisakyti trečiuoju, būtent, vadovėlių klausimu.

Ką parodė gyvenimo praktika

Kas bent metus dirbo parapinėse mokyklose dėstydamas lituanistikos dalykus, tas be abejo patyrė, kaip yra sunku išmokyti vaikus Lietuvos krašto pažinimo, Lietuvos istorijos ir lietuvių kalbos, neturint tinkamų, o dažniausiai ir visai jokių vadovėlių. Dar Lietuvos istorijos mokiniai klausosi noriau ir prisimena daugiau. Bet kiti dalykai daugumui išgaruoja su pamokos baigimu. Vyresniųjų skyrių mokiniai pajėgtų mokytojo aiškinamosios pamokos turinį užsirašyti. Bet tam tikslui turime per maža laiko. Jeigu vienai pamokai yra skiriama tik pusė valandos, tai ar galima per tą laiką suspėti vaikus patikrinti, naują pamoką išaiškinti ir pakartuoti? Žinoma, ne. Turėdami vadovėlius galėtume mokiniams pamoką išaiškinti ir po to nurodyti, kurioje vietoje jie privalo patys namuose pakartoti ir išmokti. Dabar gi, neturėdami vadovėlių, turime palikti pamokos išmokimo ir paruošimo reikalą mokinių valiai. Mokytojas kalba kalba, aiškina aiškina ir patikrinęs nusimena, kad iš jo mažųjų klausytojų tik maža dalis patiektą medžiagą pasisavino ir prisimena. O dauguma tik veltui laiką gaišina, nes maža teturi naudos. Be to, ir tėvai, norėdami vaiko patikrinti, ar jis yra rytdienai pamokas išmokęs, dažnai gauna atsakymą: "Kad nieko neužduvė..." Ir kaip dabar tėvai gali bendradarbiauti su mokytojais, jeigu nesant reikiamų vadovėlių, nėra galima vaikus patikrinti, ar jie savo pamokas yra paruošę? O neužmirškime, kad mokiniai noriai nuo pamokų ruošimo išsisukinėja, jeigu tik jie žino, kad šiuo momentu jų negalima patikrinti.

Tiesa, kaikurie tėvai norėtų, kad mokytojai jiems rašteliu, ar telefonu praneštų, kas kurią dieną yra jų vaikams užduota išmokti. Bet tai yra reikalavimas išeinąs iš ribų. Argi mokytojas, kuris dažnai iš kito darbo turi sau duonos pelnytis, gali suspėti visiems tėvams apie jų vaikus pranešinėti ir tokią "buhalteriją" vesti?

Negaunami ir nepritaikyti

Kaikurie mokiniai dar susigraibstė seniau išleistų vadovėlių liekanas: Geručio — Rutelė, Stepo Zobarsko — Aušrelė, L. Dambriūno — Lietuvių Kalbos Sintaksė, Esmaičio — Geografija, Prano — Lietuvos Istorija ir tolygių kitų vadovėlių. Bet toli gražu nevisi. Jau ir minėtų vadovėlių daugiau gauti per knygynus nebegalima. Dar praeitų mokslo metų pradžioje buvo galima įsigyti "Aušrelės" I dalis. Dabar ir tos nebeliko.

Be to, prisiminkime, kad dauguma minėtų vadovėlių yra visai nepriderinti prie šio krašto mokyklų sąlygų. Jie yra derinti mokykloms, kuriose buvo arba kiekvieną dieną po keletą lietuvių kalbos pamokų (pradžios mokyklos), arba po penkias savaitines valandas (gimnazijos). Tuo tarpu čia mes gauname į savaitę kiekvienam skyriui kaikurių daugiau, o kai kur tik po du pusvalandžius lietuvių kalbai, pusvalandį lietuvių literatūros istorijai ir vyresniuose skyriuose po savaitinį pusvalandį Lietuvos krašto pažinimo ir Lietuvos istorijai. Todėl minėti vadovėliai, jei gu jų ir būtų, visai nėra pritaikinti šio krašto parapinių mokyklų programai. Lieka išvada, būtinai reikia išleisti lituanistikos dalykams naujus, šiam kraštui pritaikintus vadovėlius: Lietuvos krašto pažinimui dviejų dalių vadovėlį, viso 70 pamokų, Lietuvos istorijos dviejų dalių vadovėlį, viso 70 pamokų, Lietuvių kalbos gramatiką dviejų dalių (morfologija ir sintaksė), kiekvienai daliai po 70 pamokų, Lietuvių kalbos skaitymų keturias dalis: pradėt elementoriumi ir palaipsniui pereiti į Lietuvių literatūros chrestomatiją.

Tiesa, neseniai spaudoje pasirodė žinutė, kad Vokietijos krašto švietimo skyrius ruošiasi išleisti Lietuvių skaitymus, arba Lietuvių literatūros chrestomatiją ("Draugas", 1952. VII. 19). Jeigu tas projektas realizuotųsi, tai reikia manyti, gal ši chrestomatija tiktų mūsų mokyklų 5—8 skyriams. Tada reikėtų išleisti tik pirmiesiems skyriams skaitymų knygas. Ypatingai reikia skubėti su elementoriaus išleidimu. Mokslo metų pradžia ne už kalnų. Susirinks mūsų mažieji į pirmą mokyklos skyrių. Reikės juos pradėti mokyti abėcėlės. Bet iš ko ir kaip? Gal vertėtų tam tikslui perspausdinti "Aušrelės" I dalį?... Man atrodo, šis vadovėlis yra tinkamas.

Čia dar norėtųsi pastebėti, kad, rengiant skaitymų vadovėlius pirmiesiems skyriams, reikia prie skaitymų tekstų tai kinti palaipsniui morfologijos ir sintaksės taisykles, laikantis koncentracijos metodo. Tuo būdu mokiniai lengviau prisižiūrėtų ir pasisavintų rašybos taisykles. "Aušrelės" autoriaus kaip tik šiuo keliu buvo pradėta eiti. Pavyzdžių galima rasti ir kitų kalbų vadovėliuose, kaip antai: lotynų kalbos vadovėliai, Amerikos vidurinių mokyklų anglų kalbos vadovėliai ir kit.

Kas galėtų vadovėlius paruošti?

Aš manau, mes turime Amerikoje ne vieną vadovėlių autorių. Gal jie sutiktų ir toliau savo darbą tęsti? Be to, turime įvairių stažuotų specialistų. Kodėl jie negalėtų paruošti savo srities vadovėlių, atlikdami visuomenei labai naudingą darbą? Yra juk sudarytos komisijos lituanistikos dalykų programoms sustatyti. Man rodos, minėtos komisijos yra tinkamiausios ir vadovėliams pareng ti. Arba jos, geriau žinodamos specialistus žmones, galėtų pavesti vadovėlių parengimą jų numatytiems asmenims.

Kas galėtų išleisti?

Jeigu dažnai lietuviškų knygų kioskuose pasirodo vis naujų ir naujų beletristinių knygų, kurių tiražas atžymėtas 1000—2500 ir kurių pirkimas nėra visuomenei privalomas, ir visdėlto leidėjai mano šiaip taip išsiversti, tai juo labiau apsimokėtų vadovėlių leidimas, nes mes turime mūsų mokyklose tūkstančiais tremtinių vaikų, kuriems vadovėlių pirkimas būtų privalomas. Pagaliau čia eina reikalas dėl mūsų tautos sąmonės egzistencijos išlaikymo priaugančioje kartoje. Kodėl, pavyzdžiui, Chicagos Lietuvių Bendruomenė negalėtų išleisti poros vadovėlių, Clevelando — vieną, Rytų JAV Lietuvių Bendruomenė irgi porą? Tuo būdu mes galėtume atlikti didelį darbą, perduodami ir palaikydami lietuvių tautinę kultūrą priaugančioje kartoje.

Visi mokytojai turėtų įsiregistruoti

Chicagoje ir kituose Illinois valstybės miestuose yra apsigyvenę nemaža mokytojų. Tačiau jie ne visi yra įsiregistravę sąjungoje. Pvz., vien Ciceroje gyvena per 20 mokytojų, kurių tik dalis yra sąjungos nariais. Šiuo metu Liet. Mok. Sąjunga Illinois valstybėje turi apie 100 narių. Taigi, ji neapima nė pusės čia gyvenančių mokytojų. Kiti, pasilikę nuošaliai, nedalyvauja sąjungos gyvenime.

Jei visi mokytojai įsijungtų į organizuotą sąjungos veikimą, ji galėtų išvaryti daug platesnį lituanistinio švietimo darbą.

Lituanistikos vadovėlių reikalu

"Švietimo Kelio" redakcijai malonu savo skaitytojams pranešti, kad Illinois valstybės Lietuvių Bendruomenės Centro valdyba, jau pavasarį susitarė su knygų leidykla "Sūduva" išleisti Lietuvos geografijos vadovėlį mūsų mokykloms, ir kad šių mokslo metų pradžioje geografijos vadovėlis tikrai pasirodys.

Organizuojama Amer. Liet. Sąjunga

Visus JAValstybėse gyvenančius lietuvius tremtinius mokytojus norima suorganizuoti į vieną Lietuvių Mokytojų Sąjungą. Laikinai tos sąjungos centro valdybos pareigas eina Rytinių Valstybių Liet. Mok. Sąjungas valdyba. Dėl didelių atstumų tarp atskirų lietuvių gyvenamų vietovių sąjunga organizuojama apygardomis. Kai kurios apygardos jau veikia, ki tos dar formuojamos. Liet. Mok. Sąjungos Illinois valstybėje v-ba eina vidurinių valstybių apygardos valdybos pareigas. Netrukus numatoma pravesti rinkimus į centro valdybą korespondenciniu būdu. Tada paaiškės ir centro valdybos nuolatinė vieta.

Lietuvai Tėvynei

Vietoj tuščių, ar kartais net ir žalingų "komikų" susilaukėme naujo, gausiai iliustruoto leidinio "Lietuvai Tėvynei". Tai viena gražiausių dovanų mūsų mažiesiems. Čia Vytės Nemunėlio eilėraštis, patriotinis, Lietuvai tėvynei, paskirstytas po dvi eiluti puslapyje, išspaus dintas keliomis spalvomis, stambiomis raidėmis ir kiekviename puslapyje stambi spalvota iliu stracija Lietuvos bokštų, gėlių, Lietuvos vaizdų, ramunių, pauk štelių, sodybų, Gedimino pilies, Vyties.

Gražiai pagaudamas Vytės Nemunėlio eilėraščio dvasią iliu stracijas piešė dail. Vl. Vijeikis, drauge ir visą leidinį atspausdindamas savo "Vivi" spau styvėje. Išleido "Tėviškėlė". Vi so leidinio 20 puslapių ir jis labai rekomenduotinas mūsų jauniausiems.

Vitaminas H-1 atjaunina žilus plaukus

Pastaruoju laiku tiksliai ištirta, kokį vaidmenį žmogaus organizme iš tikrųjų vaidina vitaminas H-1. Visų pirma jis žudo daugumą bakterijų viršKinamame kanale, jų tarpe ir vidurinių tifo (šiltinės) bakterijas. 1942 m., kai Egipte siautė vidurių šiltinės, ligoniams buvo kas valanda duodama po 2—3 gramus vitamino H1, kuris trumpino sirgimo laiką. Kai organizme trūksta to vitamino, žmogaus plaukai imi žilti. Vartojant H-1 vitaminą, per porą mėnesių žili plaukai atgauna savo natūralią spalvą. Šis vitaminas gelbsti gydant saulės smūgį.

Į Paryžių kunigas yra atvykęs laiku, kad galėtų išgelbėti jo sielą, bet jis yra atvykęs per vėlai, kad išgelbėtų jo meną. Menas yra patekęs žemiškos slinkties nelaisvėn.

—Jacques Maritain

ŠALTAS KARAS ETERE

(Atkelta iš 3 pusl.)

klausytojų anapus geležinės už dangos: "liaudies aparatai" yra kurti toms radijo bangoms, kurios ateina iš Vakarų pasaulio, bet galimas daiktas, jog Vakarai suras būdą "liaudies aparatų" klausai praplėsti.

—J. Gs.

Dėmesio, senesnio amžiaus žmonės! Gražūs ištisiems metams priemiestyje namai siūlo jums puikų maistą, gražius privatiškus kamb.; naminę atmosferą už žemas savaitines arba mėnesines kainas. Rašykite arba skambinkite Oles Convalescent Home, Rt. 2, Box 47, St. Joe, Michigan. Telefonai: 37526 arba 55733.

DĖMESIO, atostogininkai! Rezervuokite vietą dabar! Old Village Resort — housekeeping "cottages"; gražus Towline ežeras; gazas, elektra, šaldytuvas; bėgantis vanduo; kainos nuo $25 iki $45 sav. Rašykite: Star Rt. 2, Rhinelander, Wis. Šaukite: 981-W-3, Marvin Hess, savininkas.

DĖMESIO, savininkai! Užsakykite sau cementą dabar. Gatavai sumaišytas išliejimui! Mes pristatome kasdien ir sekmadieniais. C. R. Concrete Co. Centrinis gatavai sumaišytas cementas. Šaukite Crown Point 1502 jūsų reikmenims cemento sritvje. Atvežame su troku.

DĖMESIO SERGANTIEJI!
24 val. gail. seserys patarnauja leidimą turinčiuose namuose Puiki apylinkė; lovų ir ambulatorijos ligoniams. $15 į mėn.
CHEERY REST NURSING HOME
407 E. Hickory, Streator. Ill.
Ph. 2548

DĖMESIO, atostogininkai! Mes būsime atdari iki spalio 30-tos. Rezervuokite vietas dabar rugpiūčio, rugsėjo arba spalio mėnesiams — žemos savaitinės kainos. Fox Lake, Ill. — Walt's nameliai, cottages, laiveliai, motoral. Dienom arba savaitei. 2 blokai į miestelį ir stotį. Fox Lake 7-6911.

Rezervuokite dabar. Atidara iki Spalių mėn. 15 dienos. Spring Hill Motor Court Dells Beauty Spot, 22 akrų žemės apsodintos. 1, 2, ir 3 kambariai vienam namelyje. Pušies medžio kabinos su privačiomis voniomis. Taip pat su pagrindiniu būtu, $1.75 už asmenį ir daugiau. $40.00 į savaitę. Skambinkite, Tel. 6231, arba pasimatykite ar rašykite, George Neuzil, Wisconsin Dells, Wis.

Užsisakykite baldus
tiesiai iš lietuvių dirbtuvės
Pas mus galite nusipirkti įvairių rūšių baldus, jums reikmenis: šaldytuvus baldus, namų reikmenis: saldono setus, miegamųjų setus ir kitus baldus
ARCHER AVENUE FURNITURE CO.
Sav. JUOZAS KAZIKAITIS
4140 Archer Avenue
Tel. LAfayette 3-3516
Prieš įsigydami baldus patikrinkite pas mus, gal jums bus ekonomiškiau užsisakyti tiesiai iš mūsų dirbtuvės. Jei pageidaujate, galėsime duoti ir kreditan.

Nervuoti? Negalite Miegoti?
Paimkite - Naują - Saugų
VITA—REST
Miegokite gerai,
Atsikelkite linksmi, norinti kuo greičiausia vaikščioti!
Nervams ir miegojimui tabletės.
Nereikia recepto
Vaistininko formulė
• NĖRA NARKOTIKŲ
• NESUDARO ĮPRATIMO
Vita-Rest yra vitaminas raminantis dėl nemiegojimo nuo nervų, nerimo, nervų iritacijos, susijaudinimo, ir nervų suirimo nuo alchoholio. Labai rekomenduojama dėl isterijos.
36 Tabletės $1.50
DARB'S LABORATORY
Siųskite jūsų užsakyma šiandien!
Darb's Laboratory
101 Broadway - FIlmor 4-2901
Melrose Park, Illinois
☐ Pinigais ☐ C.O.D.
Pavardė .....
Adresas .....
Miestas ..... Valstybė .....
C.O.D. arba pinigais — mes užmokame už siuntimą.

Pirkite nuo savininko. Wisconsin'e 250 ak. arti Richland Center. 130 ak. apsėti, kiti miškas ir ganykla. Mod. 8 k. nam., gar. tvartas, kiti pastatai. Visi įrankiai gerai ūkininkystei. 26 melž. karvės, 18 telyčių, 10 veršiukų, 40 kiaulių, pora arklių. Kaina $30,000. Be gyvulių ir įrankių kaina $15,000. Rašyti: H. B. Lanting, Yuba, Wis., R. R. 2 arba tel. Viola 6-F-111 dėl daugiau inform.

PRECIZINIS TELEVIZIJOS IR RADIJO
APARATŲ TAISYMAS
Sąžiningas ir garantuotas darbas. Aparatai nemokamai paimami ir pristatomi į namus.
DARBO VALANDOS: 6 v.v.—10 v.v.
Šeštadieniais: 8 v. ryto—10 v. vak.
M. RIMKUS, 4119 So. Francisco.
Telef. YA 7-1099

PLATINKITE "DRAUGĄ"

The RURALITE

Viena Mylia į Pietus nuo Antioch, Ill.
Dining Room
and
Cocktail Lounge
MŪSŲ SPECIALYBĖ
Sunday Dihners
ŽUVIS ir JŪROS MAISTAS
Mes aptarnaujame pobuvius, vestuves ir bankietus.
Aprūpiname 125 iki 150 asmenų.
Atdara 7 dienas į savaitę 12 v. v. iki 12 v. r.
Tel. Antioch 733

JOS. F. BUDRIK, Inc.
3241 So. Halsted St.
Tel. CAlumet 5-7237
Chicago 8, Illinois
Sandėlis Baldų, Elektrinių Šaldytuvų, Skalbiamų Mašinų, Jewelry ir Televizijos Aparatų. Lengvu dalinu išsimokėjimu.
Atdara pirmadienio ir ketvirtadienio vakarais iki 9:30 P. M.
Budriko Radio Valanda iš WHFC 1450 kil. radio stoties, ketvirtadienio vakarais nuo 6 iki 7 v.v.

UNIVERSAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
1200 SO. HALSTED STREET CHICAGO 8, ILLINOIS
Telefonas: HAymarket 1-2828
Valandos: Pirmadieniais, antradieniais ir penktadieniais nuo 9 ryto iki 4 valandai vakare. Ketvirtadieniais nuo 9 ryto iki 8 val. vakare. Šeštadieniais uždaryta. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 3 val. p. p.

DĖMESIO, NAMŲ SAVININKAI! Prekiaukite tiesiog su kontraktoriu
1½ AUTO. GARAŽAS 14×20 $489
2 AUTO. GARAŽAS 18×20 $589

• 9' į viršų pakeliamos durys
• Stogui dengti "shingles"
• Pušiniai gėveliai
• 2 po 4 stiklus langai
• 1 "service" durys
Už cemento grindis ir pakraščius pridėti $161
• Į viršų pakeliamos durys
• Stogui dengti "shingles"
• 2 po 4 stiklus langai
• 1 "service" durys
Už cemento grindis ir pakraščius pridėti $198
Mes taip pat statome naujus namus ir atremontuojame
TOTH AND DIETRICH BUILDERS
HIGHLAND, INDIANA Tel. HIGHLAND 1154-W
MES VYKSTAME BET KUR

SIUVAMŲ MAŠINŲ KRAUTUVĖ
ARCHER SEWING CENTER
4170 SOUTH ARCHER AVENUE, CHICAGO 32, ILL.
Tel. BISHOP 7-1045
parduoda, taiso bei keičia visų rūšių SIUVAMAS MAŠINAS ir RAŠOMĄSIAS MAŠINĖLES. Didelis pasirinkimas senų ir naujų. Paimam ir pristatom. Vykstame į provinciją iki 100 mylių už Chicagos demonstravimui. Geros išsimokėjimo sąlygos — tik 10% įmokant. Skambinkite BIshop 7-1045 arba atsilankykite asmeniškai.

LIETUVIŠKA ĮSTAIGA

One World Insurance Agency
VIENINTELĖ LIETUVIŠKA ĮSTAIGA SOUTH SIDĖJE, KURI PATARNAUJA VISOKIŲ RŪŠIŲ APDRAUDOSE!
Mes atstovaujame atsakomingas apdraudos kompanijas, todėl kiekvienas mūsų klijentas visados apsaugotas, jei kam įvyksta kokia nelaimė.
FIRE—AUTOMOBILE—LIABILITIES—PREVENTION IR ACCIDENTS.
6322 SOUTH WESTERN AVE. Telef. PRospect 6-5162
Agentūra yra CHAS. P. KAL priežiūroje

"Mes Radome Geriausią Vietą TAUPYMUI!"

TAIP SAKO suvirš 10,000 taupytojų, kurie pasirinko District Savings bendrovę... Kur kiekviena sąskaita yra apdrausta iki $10,000.00.. ir kur sutaupos neša aukštą dividendą...

District Savings and Loan Association
3236 S. Halsted St., Chicago 8

PER ASPERA AD ASTRA

Cirtauto „Skausmo Pergalės" pasirodymo proga

JUOZAS BRIČKUS, Worcester, Mass.

Autorius

Kazys Klaudijus Cirtautas, gimęs Žemaitijoj (Tauragės aps.), gimnaziją baigia pirmuoju mokiniu Suvalkijoje (Vilkavišky). Už disertaciją „Die philosophische Paedagogik von Stasys Šalkauskis" Breslau universitetas jam suteikia filosofijos daktaro laipsnį su pagyrimu. Maždaug metus mokytojavęs Ukmergės mokytojų seminarijoje, gilina studijas Graze (Austrijoj), vėliau Prahoj (Čekoslovakijoje). Paruošęs veikalą apie moralinio auklėjimo esmę ir tikslus, habilituojasi Erlangeno universitete, Bavarijoje. Čia keturius metus vadovauja pedagoginių mokslų katedrai. Šiandien yra vokiečių kalbos ir literatūros lektorius King's — berniukų ir Misericordia — mergaičių kolegijų Pennsylvenijoje. Jei reikalas, dar galima pažymėti: yra 36 metų amžiaus, dar nevedęs.

Dr. K. Cirtautas

Eugenija Liaugaudienė, kurios šeimai autorius yra dedikavęs „Benamio" Portretą", išsitarė kartą draugų tarpe: „Tokios neramios dvasios žmogaus dar niekad nesu sutikus". Taip. Jis neramus. Ir tas jo dvasios nerimas atsispindi kiekviename žodyje, kurį jis rašo. Galbūt, tai yra autoriaus nerimas, nešąs ramumo skaitytojui.

„Benamo Portretas" ir „Skausmo Pergalė"

Būdamas gimnazistu, C., kaip ir daugelis tame laikotarpy, yra rašęs eilėraščių, kurių, regis, buvo ir atspausdinta. Vėliau jis pasišventė filosofijos ir pedagogikos studijoms — žmogaus būties analizei. Ilgai tylėjo. Pagaliau prabilo „Benamio Portrete". (Išleido Veste Verlag Vokietijoje, 1950). Aštriom sąvokom ir dailia forma autorius nupiešė benamio žmogaus būties paveikslą. Pasisekimas buvo didelis. Vokiečių spauda atsiliepė: „Einmalige Erscheinung", „Leuchtende Offenbarung des wichtigsten Problems", „Metaphysik der Heimatlosigkeit"... Eduard Spranger, pasaulinio vardo filosofas ir psichologas, rašė: „Religinė min tis benamio žmogaus būties vaizdavime yra išreikšta neperviršijamai (unuebertrefflich)"... Be to, autorius gavo iš Šveicarijos, Austrijos ir Vokietijos laiškų, kuriuose skaitytojai sveikino ir dėkojo.

Ir „Benamio Portrete" ir „Skausmo Pergalėj" objektas tas pats — išblokštas žmogus ir jo gyvenimo problematika. O vis dėlto nėra tas pat. Tuoj atidengiama šie pagrindiniai skirtumai. — „Benamio Portrete" piešamas benamis yra „universalus", nežiūrint jo kilmės, tautybės nei religijos; liečia kiekvieną, kuris nebeturi tėvynės ir namų. „Skausmo Pergalėj" vaizduojamas benamis yra „lokalinis" — lietuvis krikščionis su religiniais ir tautiniais rūpesčiais tremties pasaulyje. Pirmoji parašyta vokiškai, antroji — lietuviškai; ana vadinama essay — studija, dėstymo metodas yra daugiau filosofinės formos, tikrovė piešiama sąvokom. Tuo tarpu pastaroji vadinama „vieno dienoraščio fragmentai", mintys reiškiamos daugiau grožinės literatūros formoj, tikrovė piešiama vaizdais. Jeigu „Benamio Portretas" autorių reprezentuoja kaip gerą vokiečių klasinės kalbos žinovą, kuris ją sugeba vartoti su Heideggerio tikslumu ir Nietsches ugningumu, tai „Skausmo Pergalės" stilius autorių išduoda esant žemaitį, kovojantį dėl dailesnio žodžio ir puošnesnio sakinio, gal ir todėl, kad išvengtų vokiškos žodžių konstrukcijos, kuri jam yra įaugusi ligi kaulo smegenų. Vis dėlto Cirtauto lietuviškas sakinys yra įdomus savo švelnia ekspresija ir lakoniškumu.

Pagrindinė mintis

„Skausmo Pergalė" yra ne kas kita kaip kenčiančios sielos pergalė (9 p.) — benamio žmogaus pergalė, kuris tremties kentėjimus neša Golgotos Kankinio dvasioje. Tremtinio būtis tikrumoje yra skausmo būtis. Autoriui rūpi, kad tas skausmas būtų kenčiamas prasmingai, kad jis kenčiantįjį išvestų į pergalę. Dėl to autorius kovoja nuo pirmo ligi paskutinio žodžio savo knygos.

Kada prasidėjo tremties skausmas? Tada, kai Tadas nuėjo į rytus, o Vijoklė į vakarus (24 p.). Tadas, Vijoklės brolis, už ją daug vyresnis, lieka partizanu tėvynėje, o jo sesuo vokiečių kariuomenės tampa išgabenta į vakarus — atskirta nuo brolio, nuo namų, nuo tėvynės. Tremtyje ji rašo dienoraštį, ilgus laiškus broliui, kurių niekad negali pasiųsti. Jie yra patikimi autoriui, kuris ją pažįsta nuo vaikystės. Ir jis prisipažįsta tapęs geresniu po to, kai susipažino su mergaitės ilgesio paveikslais, su jos dvasios troškimais. Todėl jis bando jos aukos pasaulį atskleisti kitiems, bent jo fragmentus. Bet tuoj įspėja: „Tik 'aukos katarsy' išskaidrintoje kasdienybėje mums Vijoklės dienoraščio fragmentų dvasia pasidarys sava" (10 p.).

Pirmasis fragmentas apima Vijoklės ir Tado gyvenimą laisvoje tėvynėje, jame atsispindi idealūs siekiai ir lūkesčiai, prisisunkę krikščioniškai patriotinės meilės. Bet „šitie gražių svajonių ir žydinčių vilčių pasauliai sudužo"... (27 p.). Pirmasis fragmentas yra pamatas, ant kurio statoma visa dvylika sekančiųjų. Jie yra atsakas į klausimą, kuriuo užsibaigia pastarasis: „Kur yra gimusi iš skausmo jėga, kurianti iš griuvėsių ir pelenų naują gražų, nedūžtantį pasaulį?" (27 p.).

Sekančiuose fragmentuose autorius rodo, kaip Vijoklė kenčia tremties gyvenimą prasmingai, kaip mergaitė gyvena paprastą gyvenimą nepaprastu būdu. Skaitydamas matai, kaip ji stengiasi, kad tremties pasauly būtų ir Dievui, ir tėvynei, ir sau pačiai tokia, kokia tikrumoje turėtų būti. „Tai yra didžioji Vijoklės širdies aistra ir kartu — jos būties agonija" (25 p.). Skaidrėti ir skaidrinti yra jos pareiga (107 p.). Ta dvasia kvėpuoja visi fragmentų puslapiai. Vijoklė yra ta, kuri šviečia ir šviečiasi, eidama tremties skausmo keliais. Kovis ir skaidrėjimo ženkle ji kenčia tremtyje: Europoje (2—7 fragm.) ir Amerikoje (7—13 fragm.) — iš viso, pasaulyje.

Skaitytojas veltui jieškos stipraus loginio saryšio tarp atskirų fragmentų, ir jis vargiai ras psichologiniai išbaigtų tipų ar scenų. Čia autorius nenori nieko įrodyti, jam tik svarbu parodyti. Ši užduotis vykdoma be išsamios studijos ar ištęsto romano. Užtenka keletos škicų, užtenka vieno dienoraščio fragmentų, vienos mergaitės svajonių ir tikrovės atskleidimo — to pakanka parodyti šiai tiesai: Kančios kelias tai ženklas, kad tą žmogų Dievas myli.

Krikščioniškai patriotinis idealizmas

Tadas ir Vijoklė yra krikščioniškai lietuviško patriotizmo atstovai. Tadas atstovauja narsius partizanus tėvynėje, Vijoklė — moderni vaidilutė tremtyje. Abu turi tą patį tikslą: iškovoti laisvę pavergtai tėvynei. „Tavo vardas — partizanas; jis reiškia laisvę" (117 p.), „Jos gyvenimas reiškia mūsų tautos nemirtingumą" (186 p.).

Motina prieš mirtį prašo Vijoklę: „Nepamiršk dangiškojo Tėvo ir Tado" (34 p.). Tas prašymas — nepamiršti dangaus ir tėvynės — tampa jai įsakymu, kurio ji laikosi šventai. Tūlas gali sakyti, tai yra sena pasaka. Taip, tai yra. Bet toji sena pasaka yra nauju būdu papasakota. Tai — tas naujas būdas — yra autoriaus akcentavimas dinaminio benamės sielos judėjimo ant ribos tarp dangaus ir žemės, tarp tėvynės ir tremties pasaulio, kuriame būna išblokštasis žmogus. Ši ideali egzistencijos forma, išreikšta naujoj šviesoj, glūdi auksiniame sielos judėjime siauru gyvenimo keliu, „laikant pusiausvyrą tarp tėvynės ir pasaulio, tarp žemės ir dangaus, tarp savęs ir kito. Tai yra vidurio kelias tiesos link" (75 p.).

Šiai idėjai autorius suteikia ypatingos svarbos dešimtajame fragmente, 149 p., kur Vijoklė kalba apie savo sužadėtinio gerumą: "Jis man bus geras, jeigu man paduos ranką tuoj, kai aš svirsiu iš pusiausvyros, judėdama ant ribos tarp tremties ir tėvynės" (150 p.).

Vijoklė neteka už Bernardo todėl, kad jis ne lietuvis, nežiūrint jo turto, grožio ir meilės (9 fragm.). Salomė, Amerikos lietuvaitė, prisipažįsta Lietuvą mylinti labiau nei Ameriką, kadangi Lietuva daugiau kenčia (124 p.).

Geresnis pasaulis autoriaus yra regimas tik laisvės šviesoje. Šitos idėjos vardan Tadas veda kovą rytuose, Vijoklė — vakaruose. Abu kovoja už laisvę — „saulę ano geresnio pasaulio, kurio atėjimas yra būtinas". „...Ten, kur nėra laisvės, nėra žmoniškumo, nėra meilės, nėra Dievo; kur nėra laisvės, ten yra pragaras" (179 p.).

Laisvė yra laidas šviesios pasaulio ir tėvynės ateities. Tik laisvėje gali įvykti aukoje ištyrinto skausmo pergalės šventė. Bet tada: „Bus ji — mūsų tėvynė — kaip mielas žydintis sodas.

Geresnio pasaulio vizija

Tokią mes regėsime ją, gimstančią iš nelaisvės ir tremties skausmo" (162 p.). Taip kalba Vijoklė, svajodama apie grįžimą į tėvų namus. Jinai girdi laisvės kankinių šauksmą: „Ant žemės, prisisunkusios mūsų ašarų ir kraujo, kurkite naują Lietuvą, kuria grožėtųsi dangus ir pasaulis" (164 p.).

Savo vaikų gyvenime Vijoklė regi ano geresnio pasaulio veidą: „Mūsų vaikai sudės akmenis tam pastatui, kuriame apsigyvenę žmonės nesibars, nepavydės, vienas kito neapgaudinės, neken tės karo nei tremties; jie mylėsis ir norės būti arčiau Tiesos, nes bus geri Dievo karalystės piliečiai; jie bus visur namie, nes jie bus Dievuje ir Dievas juose" (150 p.). Vijoklės lūkesčiai — „pereiti į savo auklėtinių sielą ir nemirti — iš Lietuvos krašto kurti pasaulį Dievo karalystės oazę" (165 p.).

Nemirtingumo troškimas

Nemirtingumo idėja yra labai stipriai ir giliai įbrėžta visame veikale. Jinai reiškiasi dvejopa prasme: sekuliarine ir religine. Savo dvasios žygiais pereiti į artimą, pereiti į pasaulį, jį praturtinant — reiškia nemirti; pildyti Dievo valią, remiantis krikščionybės dėsniais, tremties skausmą kęsti Golgotos Kankinio dvasioje — reiškia gyventi ir mirus. — Dvasia senelio, mirusio už lietuviško žodžio laisvę, pereina į Tado sielą ir ją uždega naujai laisvės kovai (17 p.). Aniceto genijus, mirus jo nešėjui, gyvena toliau Vijoklėje (32 p.). Partizano testamente skaitai: „Mano valia yra: Tavyje ir Tavo vaikuose toliau gyventi ir kovoti už laisvę"... (178 p.). Tadas neleidžia seseriai, grįžusiai į tėviškę, statyti paminklo jo dvasios žygiams atminti: „Mano dvasia nebus mirusi", — jis sako. „...Mano dvasią jusi kiekvienam e savo pačios širdies suplakime ir savo vaikų juoko aidėjime" (179 p.).

Stipriausiai tačiau veržiasi nemirtingumo troškimas religine dvasios srovė. Tai itin puola į akis, kai skaitai vienuoliktojo ir dvyliktojo fragmento užbaigą. — Paklydusio Sūnaus grįžime į tėvo namus Vijoklė regi savo asmeninį grįžimą į dangiškojo Tėvo buveinę, kur kiekviena jos dvasios aistra — ir ta nemirtingumo — bus pasotinta (176 p.).

Nemirtingumo ir amžinumo geismas, kuriuo dega Cirtauto dienoraščio fragmentai, primena nemirtingumo ir amžinumo troškimą, įkūnytą Platono filosofiniuose dialoguose, Augustino religinėse išpažintyse ir Miguel de Unamuno lyriniuose eilėraščiuose. Tai yra šauksmas sielos, geidžiančios būti be skausmo ir mirties — džiaugtis amžinai.

„Skausmo Pergalės" mintys yra išdava gilios meditacijos tremtinio, kurs savo aistringos dvasios vizijose regi nemirtingą ir save, ir tėvynę, ir visą pasaulį Dievo veido šviesoje.

(K. Kl. Cirtautas „Skausmo Pergalė". Išleido autoriaus draugai. Spaudė „Amerikos Lietuvio" spaustuvė Worcester, Mass. 1952 m. 186 pusl. Kaina $1.50. Gaunama: Immaculata press R. F. D. 2, Putnam, Conn.).

Dėmesio turintieji gazo leidimus! Leiskite mums pakeisti prieš šalto oro atėjimą. Nerūdijančio plieno dumtraukio įtiesimai. Krosnys, kanalizacija, skardos darbai, gazo pakeitimai. East Maine Sheet Metal Works. VAnderbilt 4-2434.

OUR LADY ACADEMY
MANTENO, ILL.
Rezidencinė gimnazija mergaitėms. Komercinis ir muzikos skyrius. Mažos klasės — rinktiniai mokytojai. Užtvirtintas kolegijos paruošimas. Vedama Seselių. Servants of the Holy Heart of Mary. Dėl daug'au informacijų rašykite: Registrar, Box 9, Manteno, Ill. Šaukite: Manteno 2351.

DĖMESIO, NAMŲ SAVININKAI
MES ĮDEDAME
Septic Tanks, Dry Wells, Field Tile, Grease Traps. Visokių rūšių kanalizacijos įdėjimai.
BACON BROS.
15 PADDOCK STREET
Šaukite Crystal Lake 749-R
arba 1372-R-1
Mes aptarnaujame visą McHenry County

ATIDARA IKI GRUODŽIO MĖN.
1 DIENOS AHLENIUS CABINS
$27.50 sav. pas Bass Lake, Indiana; toiletai, bėgantis vanduo ir t. t. Rašykite: Box 383-A, Knox, Indiana arba šaukite: Monterey 2872 pas Winnemac, Indiana.

DĖMESIO, SAVININKAI!
Pataisykite savo stogus ir apmuškite savo namo sienas šį rudenį prieš kainų pakilimą. Mes duodame jums geriausias, žemiausias kainas. Šaukite po 6 Blue Island 5.
EARL B. JAMES ROOFING
2418 York St., Blue Island, Ill.

Susirūpinę Savo Plaukais?
Jei sielojatės ir esate susirūpinę dėl per didelio plaukų kritimo ir dėl jų trapumo iš priežasties nepaprasto sausumo tai džiaugsities išgirdę, kad daug asmenų išgijusių nuo panašių dalykų labai entuziastingai užgiria naują formulę vadinamą TRYSAN. Jie teigia, kad šios ir kitos plaukų bėdos, paeinančios iš galvos niežėjimo ir pleiskanų, buvo sekmingai sulaikytos tvarkingų šio nepaprasto mišinio naudojimų.

Neleiskite, kad jūsų plaukų padėtis blogėtų; pabandykite TRYSAN. Dabar galima gauti ribotą kieki specialia kaina pasiunčiant šį skelbimą sekančiu adresu. TRYSAN CO., Box 226, Dept 46, Peekskill, N. Y. Jie Jums atsiųs du $3 vertės indelius už $5, o tai sutaupymas $1 nuo reguliarios kainos. Pinigų nesiųskite, tik užmokėkite laiškanešiui kai pristatys.

Vardas .....
Gatvė .....
Miestas ..... Valst. .....

DĖMESIO! — SPAUDOS MYLĖTOJAI
Jūsų patogumui... Patarnavimas greitas ir sąžiningas!
"LIETUVIŲ DIENOS" — gausiai iliustruotas mėnesinis žurnalas, 24 pusl. metams tik 3 dol. Ats. nr. 40c
"AIDAI" — kultūros ir mokslo mėnesinis žurnalas, metams 5 dol., ats. nr. 50c, o pusei metų 3 dol.
"EGLUTĖ" — vaikų iliustruotas gražus mėnesinis žurnalas, metams 3 dol., ats. nr. 30c
"TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI" — Kanados lietuvių savaitraštis, labai populiarus ir turiningas, metams 4 dol., pusei metų $2.50.
"DARBININKAS" — Du kartu savaitėje išeinąs 8 pusl. gražus laikraštis, metams 5 dol., pusei metų 3 dol.
"KARYS" — Karių mėnesinis žurnalas, įdomus ir iliustruotas, metams 4 dol., pusei metų $2.50.
Visus šiuos laikraščius bei žurnalus mieli chicagiečiai lietuviai gali prenumeruotis ir kreiptis visokiais reikalais pas jų generalinį atstovą
MR. BAL. BRAZDŽIONIS
4040 So. Francisco Ave., Chicago 32, Ill. Tel. YA. 7-7289

PRADĖK TAUPYTI PAS....
MIDLAND SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
4038 Archer Avenue Chicago 32, Ill
Telefonas: LAfayette 3-6719
KIEKVIENA SĄSKAITA APDRAUSTA IKI $10,000.00
MOKAME 3% DIVIDENTŲ
AUGUST SALDUKAS, Sekretorius

Jei saldieji bealkoholiniai gėrimai jumis tebe troškina... tad
GERKITE SQUIRT
JO ATSIGĖRĘ NIEKUOMET NEJAUSITE TROŠKULIO
COPYRIGHT 1952
THE SQUIRT COMPANY
HALLO BEVERAGE, INC.
932 Adams St. Gary, Indiana Tel. Gary 9194

NELAUKITE, NES—
Rytoj Jau Gali Būti Pervėlu!
Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar štaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus neturėsite jokių nemalonumų.
"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Borad of Underwriters"
O'MALLEY and McKAY, Inc.
222 W. Adams St. Room 1043
Telefonas CEntral 6-5208
GENERALINIAI AGENTAI šių Kompanijų:
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
IMPERIAL ASSURANCE COMPANY
PHOENIX INDEMNITY COMPANY
LUMBERMAN'S INSURANCE COMPANY
MICHIGAN FIRE AND MARINE INSURANCE COMPANY
COLUMBIA INSURANCE COMPANY

PATERA'S CZECH VILLAGE
DABAR TURI NAUJĄ VEDĖJĄ
Siūlo:
• Antieną, — Vištieną gurbe
• Kiaulienos Kukulius
• Rūgščius kopūstus ir žuvis
Šaukite: Bishop 7-9775
3225 W. CERMAK ROAD
Bukovsky, savininkas. Išnuomavimui salė

Kiekvieno trečiad. ir šeštad. vakarą
Didžiausia Paroda Amerikoje Už Dolerį
STOCK CAR RACES
(Automobilių Lenktynės)
SOLDIER FIELD
8 šiurpingi įvykiai — Susijaudinsite kiekviename apibėgime. Prisirengimui išbandymai 6:30 - Pirmos lenktynės 8:30 val. vakare. Bendras įėjimas $1.00 (su taksais). Vaikams 25c (su taksais).
CHICAGO AUTO RACING ASS'N.
HArrison 7-8677

10 ATSAKYMŲ
KODĖL APSIMOKA TAUPYTI STANDARD FEDERAL ĮSTAIGOJE:
1. Ji yra stipriausioji taupymo įstaiga.
2. Dabar ji moka didesnį dividendą.
3. Ji yra grynai lietuviška įstaiga.
4. Jos Atsargos Fondas didesnis negu $3,000,000.00.
5. Cash, Gov. Bonds ir G. I. paskolų turi daugiau $20,000,000.00.
6. Namai ir visi rengimai priklauso Standard Federal, bet knygose jų vertė yra tiktai $1 00.
7. Ji saugiai ir konservatyviai vedama.
8. Per 43 metus ji visados visiems išmokėjo pagal pareikalavimą.
9. Visuose jos skyriuose mandagus ir teisingas patarnavimas.
10. Kiekvieno sąskaita F. S. & L. I. Corp. apdrausta iki $10,000.00.
TURTAS— $30,000,000.00

Pinigai padėti prieš 11-tą mėnesio dieną neša dividendus nuo pirmos.
Standard Federal Savings
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
4192 Archer Avenue, Kampas Sacramento Avenue
JUSTIN MACKIEWICH, prezidentas. • Telefonas: VIrginia 7-1141
Įstaigos valandos: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 4 val. po pietų, Ketvirtadieniais nuo 9-tos val. ryto iki 8 vakaro, Trečiadieniais visai neatidaroma.

ZIGMAS GAVELIS

Audra

Linko blaškės medžiai, lyg išvyti žmonės,
Drebino ir grąžė varvančias šakas.
Viesulai putoti kaip nasrais aptiojo —
Mirtimi prigirdė klonius ir lankas.

Tamsumu ištvino debesys ir rūkas
Ir skliautus nudažė mirusių spalva.
Daužėsi griaustinis, lyg pantera dūko,
Ir drebėjo žemė širdimi gyva.

Po audros

Kaip negęsta saulė, kaip mirtis nemiršta,
Pasikels gyventi daigas po audros:
Spindulių ir džiaugsmo žemėj vėl bus tiršta,
Takuose drugeliai vėl suktinį gros.

Žemės kraujo gyslos vėl tekės į jūras
Upėmis, grioveliais, lyg kalnų lava.
Po senovei vandens paliks jūroj sūrūs,
Amžiais nepakitęs skonis nei spalva...

Sukaktuvininkas red. M. Zujus

Jo žodis apie spaudą ir Lietuvos laisvinimą

Red. M. Zujus

Vienas iš labiausiai paplitusių lietuvių laikraščių JAV-se yra „Garsas". Jo redaktorius, buv. Lietuvos laisvės kovų savanoris Matas Zujus, šiemet sulaukė 60 m. amžiaus (gimęs 1892 m. rugp. 14 d., Čiudiškių kaime, Marijampolės apskrity). Sukakties proga norėdama tą kultūrininką arčiau supažinti su mūsų skaitytojais redakcija kreipėsi su eile klausimų, kuriuos, draugė red. M. Zujaus atsakymais čia ir spausdiname:

— Kada ir kaip įsitraukėte į žurnalistinį darbą ir kaip juo esate patenkintas? . .

— Prieš atvykdamas Amerikon, žinutes ir korespondencijas rašinėjau Seinuose ėjusiam „Šaltiniui" ir Vilniuje ėjusiai „Vilčiai". Į JAV atvykau spalio mėnesį, 1913 metais. Kelis mėnesius pabuvau Valparaiso, Ind., mokykloje. Išsibaigus iš tėviškės atsivežtiems ištekliams, vykau Chicagon jieškoti darbo. Užėjęs savaitraščio „Draugo" redakcijon informacijos sumetimais, čia susitikau neperseniausiai iš Anglijos atvykusį, buvusį vieną iš „Vilties" redaktorių kunigą Fabijoną Kemėšį, kuriam prisistačius jis prisiminė mane ir pakalbino stoti prie „Draugo". Tai buvo 1914 metais, kovo pradžioje. Nuo to laiko turėčiau skaityti savo žurnalistinio darbo pradžią, nes, tik su mažomis pertraukomis, jį iki šiolei tebedirbu. Savaitraščio „Draugo" redakcijoje dirbau apie 18-ką mėnesių. Susitaupęs šiek tiek pinigų vėl grįžau Valparaisan. Po dėvynių mėnesių gavau vietą dienraščio „Kataliko" redakcijoje. Čia dirbau apie aštuonius mėnesius. 1916 metų rudenį buvau pakviestas redaguoti ir administruoti Lietuvos Vyčių organizacijos organą „Vytį", kurį vedžiau iš eilės keturius metus. 1923 metų rudenį grįžęs iš Lietuvos „Vytį" vėl redagavau pusantrų metų. 1926 metais balandžio mėnesį buvau pakviestas redaguoti LR KSA organą „Garsą", kurį po šiai dienai teberedaguoju.

— Kokia Jūsų nuomone dabar lietuviškų laikraščių padėtis JAV-se ir ko būtų toj srity iš lietuviškos visuomenės pageidautina?

— Mano nuomone, nūdienė Amerikos lieutvių laikraščių padėtis neblogiausia; dienraščio „Draugo". dukart savaitinio „Darbininko", žurnalo „Aidų" sustiprėjimu ir turiningumu tiesiog galima pasidžiaugti. Daug skurdesnė padėtis yra kitų laikraščių, ypatingai centralinių organizacijų organų, kurie turi verstis iš tokių pat duoklių, kokias turėjo dvidešimt arba trisdešimt metu atgal, nors spaudos reikmenys ir visos išlaidos yra padidėję keleriopai. Išskiriant naujuosius ateivius, platesnės visuomenės susidomėjimu, vertinimu ir parama savajai spaudai vis dar nėra pagrindo pasidžiaug ti. Daug šeimų ir paskirų asmenų dar apsieina be savųjų laikraščių.

— Jūs dalyvavote Lietuvos laisvės kovose. Kokiomis aplinkybėmis tai įvyko ir kiek JAV jaunimas ir kiti prisidėjo prie Lietuvos laisvinimo?

— 1920 metais rugsėjo mėnesį apleidau „Vytį" ir išvykau Lietuvon. Tuo pačiu laivu vyko kunigas prof. J. Meškauskas vežęs diplomatinį paketą, taipgi penkios Šv. Kazimiero seserys vienuolės iš Chicagos. Į Lietuvą parvykome kaip tik tuo laiku, kai mūsiškiai diplomatai vedė derybas su lenkais Suvalkuose. Su kun. prof. Meškausku nuvykus Vilniun, kur jis užsienių reikalų ministerijoj įteikė diplomatinį paketą, generolo Želigovskio vadovaujami legionai jau atakavo lietuvių jėgas ir mūsiškiai paskubomis kraustėsi iš Vilniaus. Nuvykęs Kaunan įstojau Karo Mokyklos ketvirtojon laidon, pirmojon kuopon. Karo mokykloje išbuvau iki pavasario, po to septynius mėnesius dirbau prie kariuomenės laikraščio „Kario". Toje pačioje Karo Mokyklos laidoje, tik antroje kuopoje, ėjo pagarsėjęs lakūnas, kapitonas Steponas Darius, kuris su lt. Stasiu Girėnu 1933 metais 15 — 16 dienomis nugalėjęs Atlantą ir žymią dalį Europos kontinento, tragingai žuvo Soldino miške, Vokietijoje. Kiek iš viso Lietuvos ginkluotose jėgose, kovojant už laisvę ir nepriklausomybę, dalyvavo amerikiečių lietuvių, tikslių davinių neturiu. Asmeniškai Lietuvoje jų buvau sutikęs neperdaugiausia. JAV kariuomenėje pirmojo pasaulinio karo laiku tarnavo daugiau kaip 30,000 lietuvių. Iš jų keli tūkstančiai žuvo. Išlikę gyvi ir sveiki, įgiję karinį išsilavinimą, nevienas iš jų troško padėti savo senai tėvynei atsiginti nuo piktų priešų kovojant už laisvę ir nepriklausomybę. Lietuviai veteranai buvo sudarę net dvi stambias centrines organizacijas, neskantant smulkesnių lokalinių tokių susibūrimų. Lietuvos Laisvės Sargų centras buvo įsteigtas New Yorke, o Susivienijimo Amerikos Lietuvių Kareivių centras buvo Chicagoje. Žymesnieji šių organizacijų vadai buvo lt. Purvis, buvęs karo gydytojas lt. dr. Biežis, puskarininkai Zamkus ir Tutlis, organizatorius J. K. Milius ir augščiau suminėtasis Steponas Darius. Atvykę Lietuvos atstovai Jonas Vileišis ir majoras P. Žadeikis buvo įsteigę Lietuvos Karo Misiją su kuria minėtos kariškių organizacijos glaudžiai bendradarbiavo. Visdėlto nusiųsti į Lietuvą didesnį skaičių išlavintų karių nepavyko dėl to, kad trūko kapitalo. Vykstantieji turėjo žymią dalį išlaidų apmokėti iš savo kišenių. Kaip ten bebūtų, Veteranų organizacijos ir apskritai Amerikos lietuvių visuomenė daug prisidėjo prie Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės atkovojimo: politinėmis priemonėmis — rengdami protestų demonstracijas prieš puolikus, ypatingai prieš lenkus, ruošdami peticijas ir belsdamiesi į Washingtono duris, reikalaudami Lietuvos respublikos pripažinimo, daugiausia teikdami materialinę pagalbą suvargintiems Lietuvos žmonėms ir patriotinėms organizacijoms.

— Koksai dabar būtų Jūsų patarimas ryšium su Lietuvos išlaisvinimu?

— Man rodos, kad visų pirma pačiose viršūnėse turėtų būti geresnis sutarimas. Dar nesimato šviesesnių išsilaisvinimo pragiedrulių. Raudonasis okupantas sistematingai naikina mūsų tautą, o viršūnėse tebevyksta trynimasis už tuščią maišą. Ypatingai neigiamą įspūdį daro kaikurių diplomatinių atstovų vadistinės tendencijos. Toliau reikia turėti omeny, kad Lietuvos geradarių ir rėmėjų eilės Amerikoje labai retėja, o naujosios jėgos perdaug laiko ir energijos eikvoja ginčams bei formalumams. Dėl statutų ginčijamasi ištisais pusmečiais, lyg nuo jų „mandraus" surašymo priklausytų visų problemų išsprendimas. Mažiau formalumų, o didžiausią dėmesį vertėtų kreipti, kad didesnį skaičių lietuvių įtraukti į organizuotą veiklą. Amerikoje skaitome apie milioną lietuvių, o organizuotoje veikloje aktyviai dalyvauja vos kelios dešimtys tūkstančių. Dauguma nei savo dalyvavimu, nei aukomis neprisideda prie nelaimingų tremtinių šelpimo, nei prie laisvės ir nepriklausomybės atkovojimo.

Visdėlto esu nuomonės, kad kaip po pirmojo pasaulinio karo Amerikos lietuviai labai daug prisidėjo prie Lietuvos laisvės atgavimo ir ekonominio sustiprėjimo, taip i rdabar jų talka tautos gyvybės gelbėjimui ir nepriklausomybės atkovojimui gali ir turi suvaidinti didelį vaidmenį.

Dėmesio Savininkai!
WILLIAM HAYDEN TUCK
POINTING ir PASTATŲ VALYMAS
Pramonės — Kaminai
Perstatomi — Pataisomi
Tuckpointing
Garantuoti ir Apdrausti
Nemokami apskaičiavimai
4252 Broadway, Gary, Ind.
Šaukite Gary 4-8273

Dėmesio mergaitės ir moterys!
AUGUST FUR SPECIAL
Pirmos klasės rūšies kailiniai, žakietai — apsiaustėliai ir šalikai $65.00 ir virš. Leiskite mums perdirbti jūsų seną kailinį paltą į 1953 madą tik už $45.00 į žakietą arba apsiaustė'į.
Gražus pasirinkimas visokių kailinių paltų. Vartokite mūsų "Lay-A-Way" planą.
AMERICAN FUR SHOP
Įkurta virš 25 m.
2406-08 SO. KEDZIE AVE.
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais atdara iki 9 val. vak.

LOUISE'S BEAUTY SHOP
Helene Curtis
Mašina - Be-mašinos - Šalti pusmetiniai $5.00 ir augš.
Atdara kiekvieną vakarą pagal susitarimą išskyrus ketvirtad.
617 W. 38th — Gary, Indiana
Tel. Gary 4-8574

STANTON'S MOTEL

2 blokai į šiaurę nuo Hy. 16. Rami rezidencijų apylinkė. 15 vienetų. Privačios vonios. "For People Who Care". Rašykite - Ed Stanton, 931 N. Capital St., Wisconsin Dells, Wisconsin. Atdara iki lapkr. 15 d. AAA Approved Tel. 7361

Greetings and Services to all our friends and patrons
AMBRIDGE INN
When in Gary for the finest in dining and Dancing
• FRIDAY and SATURDAY ENTERTAINMENT
• CHICKEN and STEAK
• AIR CONDITIONED
5th and Bridge
Gary 2-7070
FRANK STERIOVICH
Your host
2738 West 5th Avenue
Gary, Indiana

CARPENTERS
Garage & Excavating Service
Oficiali Valstybės Trokų Patikrinimo Stotis
• Towing
• Pataisymai visų išdirbysčių
• Rūsiai iškasami
• Juoda žemė
MAjestic 3-1492
2001 Grand Ave.
WAUKEGAN, Ill.

DĖMESIO, SAVININKAI!
CEMENTO DARBAS
VISOKIŲ RŪŠIŲ
Cementiniai kvadratiniai gabalai, pamatai, namų pakėlimas, garažai, šaligatviai, rūsiai ir plytų darbas. — Nemokami apskaičiavimai.
PETER AMERIO
RADCLIFFE 3-6017

Dėmesio Šeimininkės! "All" Detergent No. 50 — $11.45. "Tex" vandens minkštintojas No. 10 — $2.29. Mes pristatome ideališka dėl automatiškos plovimo mašinos. Užsisakykite šiandien. Palisade 5-0459.

Dėmesio paukščių ūkių savininkai!
Didelio dydžio pony arkliukas. Balnas. Kanadiškos žąsys, kalakutai. Mallard ir Muscovey antys; fazanai, Bantams; Cornish dedančios vištos; vištoms įrengimai. — EDWARD ELLIS.
Belvidere Rd. arba Route 120.
Gravslake 3-2681.

Leiskite mums pastaytti jums naują namą ant jūsų sklypo — pigiai
W. L. GERSDORF
Bendras Kontraktorius
Namų pastatymai arba perdirbimai; galite gauti "blue prints". Apskaičiavimai duodami. Padėsime su financine problema. Šaukite: Northbrook 1081

E. and J.
MOTOR SALES
Come in and convince yourself that you will not find better automobiles at lower prices.
Here are a few listings:
1951 PLYMOUTH — $1400
2 Door, Heater, very clean and good tires!
1951 KAIZER — $1545
Heater, Custom De Luxe
1947 HUDSON — $445
E. J. MOTOR SALES
EDMUND JANICKI and JOSEPH KIJAK, Owners
2929 W. LAWRENCE AVE.
Tel. JUniper 8-8071
Open daily 9:30 A.M. to 9:30 P.M.
Open Sundays 10 A. M. to 4 P. M.

Dėmesio, diabetikai! Turime pilną pasirinkimą išbandyto

DIABETIS FOODS
Diabetikams maisto
ŽEMŲ KALORIJŲ
DIETŲ MAISTAI
VISUOMET šviežios prekės
Dėžutėse maistas • Miltai • Pyragaičiai • „Toast" • „Bread Sticks".
ŠALDYTUVE VISUOMET TURIME INSULINO
Clinitest Tabletės — Adatos — Špricai, t.t.
Sąžiningas receptų išpildymas mūsų specialybė.
JEROZAL PHARMACY
2900 W. 95th Street
EVERGREEN PARK 6590
Nemokamas skubus pristatymas
Atdara kas vak. iki 11 val.

THE OAKLANDS HOTEL and RESORT
• Valgomasam — pietūs, užkandžiai, sumuštiniai.
• Viešbuty — dieninės ir savaitinės kainos.
• $1.00 už automobilį per dieną, parkinimas piknikautojams
• Dėl maudymosi — švarus vanduo ir papludmys.
• Dėl žuvavimo — sekmingai gaudoma "oan" žuvis.
• Cocktail Lounge — tiktai maloni vieta dėl pasilinksminimo.
• Tiktai val. su puse važiavimas — nuo route 12 prie Genoa City, Wis., and akaidraus, švaraus ežero Powers.
THE OAKLANDS HOTEL and RESORT
Powers Lake - Genoa City, Wisc.
Šaukite: Genoa City 4913

CHULA VISTA
RESORT HOTEL and MOTEL
Pagal amerikietiška ir europietišką planą — Centre Dells Vacationland, Main Lodge, Cocktail Lounge, puiki golfo aikštis, plaukiojimui baseinas. Amerikietiško plano kainos $38.00 už asmenį.
WISCONSIN DELLS, WIS.

BLANEY PARK RESORT
BLANEY PARK, MICH.
67 mylios į vak. nuo St. Ignace. 33,000 akrų šiek tiek skirtingo. Viešbučiai, vasarnamiai, pernakvojimui nameliai, deluxe motorcourt, sau šeimininkauti nameliai. Įžymiausia valgių vietą Upper Mich. Appetizer stalas vidunakčio užkandžiai, bažnyčia, golfo rungtynėms aikštės, aerodromas, cocktail lounge, ežerai, plaukiojimui baseinas, vaikams žaisti aikštės, arkliai, teatras ir t.t. šioje vasarvietėje. Matysite briedžius kasdien. Palengvinimas nuo šieninės. Sezonas nuo geg. 1 iki gruod. 1.
HAROLD STECKER, RES. MGR.
(Tai dar viena iš Joe Bachuno vasarvieičių)

Dėmesio, biznieriai ir pirkėjai
Imperial Parking Service skelbia saugų auto pastatymo patarnavimą. Mes pastatom jūsų auto, jūs galite eiti pasipirkti, į teatrą ar konvenciją. Praneškite ir mes paduosime jūsų auto jums. Visi vyrai uniformuoti. Pilnas aptarnavimo darbas $1.00 per dieną. Madison ir Wabash Ave. 1237 S. State St. WAbash 2-1843.

Dėmesio atostogininkai! Rezervuokite dabar! 3 asmenims — $39.00 savaitei 6 asmenims — $49.00 savaitei.
KAWISHIWI LODGE
in Superior National Forest
„Housekeeping" nameliai — laiveliai — motorai — „bait", „Canoe" (laiveliais) pasivažinėjimai. Dėl knygelės rašykite: Frank Zgonc, savininkas
Ely, Minnesota

Dėmesio nuosavybių savininkai! Dėl visų jūsų apšildymo reikalų kreipkites į KEATING HEATING. Kaminų vamzdžiai gazo šildimui. Švarus plienas, 25 pėdų, visas su "trap", $46.50. Taip pat gazo permainymas ir pilnas metalo plokštelių patalpinimas. Dėl laisvo pasitarimo šaukite
CApitol 7-1071 1640 N. Kildare

DĖMESIO SAVININKAI!
Leiskite mums tvarkyti jūsų gazo leidimus dėl instalacijos arba pakeitimo.
CUBA ELECTRIC SHOP
Barrington 392
Dėl pilno aliejaus krosnių šaldytuvų ir elektros patarnavimo kreipkitės pas
TV SALES and SERVICE
209 North Hough Street
Barrington

DĖMESIO SAVININKAI!
Gaukite mūsų kainas pirma ant visų pertaisymų! Palėpių ir rūsių butai; garažai — verandos ir miegam.
Nemokami apskaičiavimai visur.
ATlantic 5-1248

Susipažinimo TV patarnavimo pasiūlymas. $4.50 dėl riboto laiko! Aptarnaujame jūsų setą — Peržiūrime visus reguliatorius — išvalome ekrana — pakeičiame senas baterijas. Vienos dienos garantuojamas darbas. Taip pat specializuojamas į pataisymą visų elektrikinių reikmenų. Plaunamas mašinas - dulkių siurblius. BRUNO'S TELEVISION
SPaulding 2-2811

Dėmesio nuosavybių savininkai! Leiskit mums jūsų gazą permianyti dabar.
A. & K. HEATING SHEET METAL
West Chicago 1587 arba 162 J.
Nemokami apskaičiavimai. Pilnas šildymo įtaisymas ir pamainymas. Aliejum gazu arba anglim šildomas. Metalo plokštelių darbas Tekinimo. Flashing ir pataisymo darbas.
302 Sycamore St. West Chicago

Žemiausios kainos vasarai!
SEPTIC
Valymas — instalacijos
Rūsiai išpumpuojami
Geriausios rūšies darbas
AL HURD
Worth 1160
Mes važiuojame bet kur

THE NECCHI SEWING MACHINE
• Ado • Taiso • Siuvinėja • Paprastas dygsniavimas • Zig Zags • Monogramai, ir t.t. be pritaisymų.
Nemokami — 1 m. siuvimo pamokos
• Consoles • Su staliuku • Nešiojamos. Garantuotos amžinai.
ACME SALES AND SERVICE
1906 Chicago Road — Chicago Heights, Ill. Šaukite: SKyline 4-6922 arba 5-7424

VESTUVINĖS NUOTRAUKOS —
Aukštos Rūšies Fotografijos
TAI SU SPECIALYBE
Precin PhotoStudio, Inc.
Edvardas J. Ulis, sav
4068 Archer Ave.
Tel. Virginia 7-0485

ALBINAS BENIULIS
ATLIEKA PERKRAUSTYMUS
ir įvairių daiktų pervežimus
Taip pat persiunčiame į užsienį pakietėlius įvairaus maisto.
Kreiptis:
2554 SO. HALSTED STREET
Tel. DAnube 6-3245

● TELEVIZIJA ● RADIO ● ŠALDYTUVAI ● SKALBIAMOS MAŠINOS ● LYGINTUVAI (IRONERS) ● PLOKŠTELĖS (RECORDS) ● NAMŲ REIKMENYS
WEISS APPLIANCE
PILNAS TELEVIZIJOS IR RADIO APTARNAVIMAS
4057 South Archer Avenue
Tel. YArds 7-8666, Chicago 32, Ill.

DĖMESIO ATOSTOGAUJANTIEMS!
Rezervuokite vietas dabar! Atdara iki lapkričio mėnesio. 4 asmenim $40.00 savaitei, 6 asmenim $60.00 savaitei. Rašykite, telefonuokite arba atvykite į Island View Lodge. 45 skyriai-pilnai moderniški. Viena iš didžiausiu ir seniausiu Upper Peninsuloje. Ant U. S. 2-kelio, į šiaurę iki Soo. R. L. Van Cott, St. Ignace, Michigan. Tel. 133.

Dėmesio atostogaujantiems! Padarykite užsisakymus dabar, atdara iki lapkričio 15 d.
WOLF RIDGE COTTAGES
ant garsios Wolf upės ir Patridge ežero. „Housekeeping" nameliai pilnai įrengti. Įskaitant laivelius $30 iki $50 per savaitę. Žuvys: Northerns, Walleyes, Bass, Catfish, Perch.
Fremont, Wis., Ph. 3162

Dėmesio Savininkai!
NORWOOD TUCKPOINTERS
Tuckpointing — plytų pataisymai
Kaminai perstatomi ir pataisomi
Garais išvaloma ir džiovinama
Langai apkamšomi — dailydystė
Rezidenčiniai ir komercaliniai darbai
Visi darbai garantuoti — pilnai apdrausta. ENglewood 4-4378

LAKESIDE RESORT
COUNTRY CLUB
Pewaukee, Wis. Tel. 880, 887
Tik 100 mylių nuo Chicagos: 25 nuo Milwaukee. Viešbutis ir vasarnamiai patalpos 250, 27 akrai piknikams, didelė vieta automobiliams pasistatyti. Golfas, tenisas, ping-pong, vaikams aikštelė, plaukiojimas, privatus paplūdimys, žvejyba. Restoranas — puikus maistas, cocktail lounge, šokiai. Savaitinė kaina svečiams $50 ir augščiaus. Pagal europietišką arba amerikietišką planą.

MARTY STACK
New Proprietor of Fossland-Standard Gas Station
U. S. HIGHWAY No. 41 — ILL.-WIS. STATE LINE
RESTORANAS — TAP, ONE STOP APTARNAVIMAS
PHONE ANTIOCH 168-M-1 Niekad neuždara
GAS TOWING

Namų savininkų dėmesiui! ROOFING ENGINEERS, INC.
JUS SUTAUPYSITE 10% TIKTAI RIBOTAM LAIKUI
Asphalt, Tar & Gravel stogo remontas, Recoating, taip pat Shingles, Siding ir Sheet Metal Insulation
Mes vykstame bet kur mieste ar priemiesčiuose
Tel. HIlltop 5-6989 Rezidencijos tel. GRovehill 6-2795
ROOFING ENGINEERS, INC., 8633 ASHLAND AVE.

GRAŽŪS privatiški namai senesnio amž. moterims arba poroms; puikios apylinkės — prieinama savaitinė arba mėnesinė kaina. Rašykite arba pamatykite
MRS. FRED KASISCHKE
Eau Claire, Michigan

Naujas mūr. namas—2 mieg. kamb., rūsys, (viršus nedabaigtas 3 kamb.). Moderniškas. $15,500. Naujas 2 mieg. kamb. namas, sandėliukas, arti C.B. Q.R.R. $10,500; $2,500 įmokėti. 5 kam. mūr.; gar.; ištisas rūsys; visas modernus. $3,500. Apžiūrėkite šiuos namus šiandien arba sekm. W. G. Schendel, 110 S. Ellsworth, Naperville, Ill. Tel. 499.

Dėmesio savininkai! Šaukite mus dėl nemokamų apskaičiavimų V. Macile. Metalinių plokščių kontraktorius (sheet metal) Rynų, nubėgimų, bendrų plokščių metalų. Prieinama. Unijos krautuvė. Mes važiuojame bent kur.
LIncoln 9-0055

Dėmesio Televizijos Savininkai!
Mes pataisome ir aptarnaujame visų išdirbysčių ir modelių aparatus. Geriausias įrengimas ir dalys. Darbas garantuojamas ir atliekamas "electronic" inžinierių
J and V T. V. SERVICE
5909 Columbia Ave. Hammond, Indiana
Russell 2159

RUGPIŪČIO LAIVŲ IŠPARDAVIMAS
Dėmesio laivų pirkėjai!
Bargenai — laivų ir motorų — viduje ir išoriniai motorai, nauji ir vartoti.
Marine dažai ir įrankiai.
EDWARD J. WENDT, ant U. S. 12
Richmond, Ill. Šaukite: 205.
Atdara kasdien ir sekmadieniais iki sutemos.

Taupykite per Pašta!
Užtikrinta Apsauga ir Priede Geras Pelnas!
Nauji taupytojai yra mielu noru priimami. Dividentai kas pusė metų! Daug patarnavimų įskaitant paskolos namų pirkimui; žema kaina — skubus patarnavimas — ilgi išsimokėjimai.
CITIZEN'S FEDERAL SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
1542 Halsted Street Chicago Heights, Illinois

LINKSMIAU

Varšuvoje

Sako, kartą raudonasis Varšuvos valdovas Bierut automobiliu išvyko pasivažinėti po miestą. Pakeliui sustojo prie laikraščius pardavinėjančio vaikučio ir prašo jį "Darbininkų Tribūnos".

Nelaimei — berniukas buvo pritrūkęs to laikraščio ir šūktelėjo savo draugui:

— Bierut, ar dar turi "Tribūną"? Paskubink, pilietis laukia.

Raudonasis pareigūnas pasiėmė laikraštį, užmokėjo ir atėjusio berniuko klausia, koks jo vardas.

— Petriukas, — atsako tas.

— O kodėl tavo draugas tave šaukia Bierut?

— Visi berniukai taip mane pravardžiuoja nuo to laiko, kai rusų karininkam valiau batus.

Politinis pasikalbėjimas

Raudonasis propagandistas kalba: :

— Tik tada bus gerai, kai tose vietose, kur stovi bažnyčios, pradės augti žolė.

— Ir kai tokie asilai, kaip tu, joje pradės ganytis, — užbaigė nekantrus senukas.

Sparnuotas pabėgėlis

Komunistiškas laikraštis "Berliner Zeitung" neseniai rašė:

— Moksliškai įrodyta, kad žvirblis metų bėgyje sulesa 5—9 svarus javų. Toliau taip būti negali. Liaudies respublika išleido patvarkymą nušauti po 2 — 10 žvirblių nuo hektaro žemės. —

Vakarų Berlyno laikraštis ta proga įdėjo žinelę:

— Jeigu koks žvirblis pasibels į jūsų langą — jį įleiskite. Tai politinis pabėgėlis.

Abu ne pėsti

Bernard Shaw pasiuntė Churchiliui du biletus, kviesdamas į pirmą vaidinimą savo veikalo ir pridėdamas laiške pastabą:

— Atsiveskite draugą, jeigu jį turite...

Churchillis biletus grąžino su pastaba:

— Į premjerą negaliu ateiti, bet atsilankysiu į antrą pastatymą, jei toks bus...

Veteranas mokykloje

Fridrikas Didysis, Prūsų karalius, kartą aplankė vieną kaimo mokyklą, kur dėstė vienas veteranas karys. Karalių pamatęs mokytojas tik kiek linktelėjo ir pasiliko sėdėti su kepure. Tik kai paleido vaikus, tas mokytojas nusiėmė kepurę, priėjo prie karaliaus ir jam tarė:

— Atleiskite, Jūsų Didenybe, mano nemandagumą, bet vaikai tokie padykę, jog jeigu jie žinotų, kad dar yra kas didesnis už mane, visai su jais negalėčiau susirokuoti.

Paguodė

— Daktare, kokias viltis aš galiu turėti?

— Šimtu procentų užtikrinu, kad pasveiksite. Pagal medicinos mokslą, sergantieji ta liga, kaip jūs, iš dešimties miršta devyni. Jūs esate dešimtas ligonis, kurį gydau. Devyni sergantieji šia liga mano pacientai jau mirė.

Gera žmona

Jaunas vyras grįžta iš darbo. Vakarienė dar neparuošta.

— Tokiu būdu turėsiu eiti į restoraną.

— Palauk truputį, — šaukia žmona.

— Kodėl? Ar vakarienė taip taip greit išvirs?

— Ne, bet aš greit persirengsiu ir einu su tavimi.

Gydytojo patarimas

— Daktare, mano vyro nervai visai pairę. Ką daryti?

— Reikia abiem iškeliauti.

— Bet kur jūs patartumėte?

— Abiems skirtingoms kryptimis.

Ne pagal programą

— Klausyk, Juozuk, negražu mušti savo mažą sesutę. Gėda!

— O kam ji žaidime mane apgavo?

— Ką jūs žaidėte?

— Aš buvau Adomas, o ji Jieva, ir vieton to, kad ji gundydama duotų man obuolį valgyti, ji pati suvalgė.

Skelbimas

Viename angliškame laikraštyje teko skaityti šitokį skelbimą: "Išnuomojamas šešių kambarių butas: gražus, saulėtas ir netoli mokyklos. Butas visiškai tiktų pensininkų porai".

Perskaitęs tokį skelbimą susigalvojau: Įdomu, ar begalėtų interesuotis mokykla pensininkų pora?...

Muzėjuje

— O čia, malonūs lankytojai, jūs matote pelenus karalienės.

— Ką? Ar ta moteris tiek daug rūkė savo amžiuje?

Žodis — tai vėjas

— Senas priežodis sako: "Žodis — tai vėjas".

— O, jeigu tai būtų tiesa, tai mano žmona suktų viso pasaulio malūnus.

Pasauly niekas ne[illegible]

Metai, kuriuos moteris atima nuo savęs — nežūsta: ji juos atiduoda savo pažįstamoms.

Komplimentas

— Ar jau labai pasenau?

— Kurgi?! Jūs atrodote kaip dvidešimties metų rožė.

Naujos knygos okup. Lietuvoj

Lietuvos veterinarijos akademijos darbai. 1 tomas. Valst. polit. ir moksl. literat. leid. 1952 m. 151 pusl.

Skirmuntienė, K. **Kaip aš auginu veršiukus.** Valst. polit. ir moksl. liter. leidykla. 1952 m. 28 pusl.

Melnikovas, M., Šibanovas, A. ir Korsunskaja, V. **Darvinizmo pagrindai.** Vidurinėms mokykloms. 3-sis leidinys. Valstybinė pedagoginės literatūros leidykla. 1952 m. 180 pusl.

Skaitymai. VI kl. Sudarė pedagogų kolektyvas. Valstybinė pedagoginės literatūros leidykla. 1952 m. 408 pusl.

Stepanovas, N. **I. Krilovas.** (Gyvenimas ir kūryba). Valstybinė grožinės literatūros leidykla. 1952 m. 47 pusl.

Upytis, Andrėjs. **Pasakojimai apie pastorius.** Šešios pjesės. Valstybinė grožinės literatūros leidykla. 1952 m. 88 pusl.

Uspenskis, G. **Rasteriajevo gatvės papročiai.** (Apysaka). Valstybinė grožinės literatūros leidykla, 1952 m. 236 pusl.

Vigdorova, F. **Mano klasė.** Mokytojos užrašai. (Vid. amžiaus vaikams). Valstybinė grožinės literatūros leidykla. 1952 m. 339 pusl.

Venclova propaguoja rusinimą

"Tiesoje", 1952 m. liepos 2 d., Venclova rašo:

"Turtinant gimtąją kalbą, keliant jos kultūrą, didžiulę reikšmę turi rusų kalba, rusų kultūra ir literatūra.

"Lietuvių ir rusų tautas artimi draugystės saitai siejo jau senovėje. Lietuvių ir rusų kalbose randame nemaža bendrų žodžių ir jų formų, o taip pat vienodų sintaksinių konstrukcijų irgi iš senų laikų. Rusų kalba mūsų kalbai yra padariusi daug teigiamos įtakos".

"Daug naujų leksikinių vienetų arba žodžių junginių šiandien padaroma mūsų kalboje, nusižiūrint į rusų kalbą, tačiau paisant ir mūsų kalbos dėsnių ir polinkių, pvz.; **perlenkimas** — peregib, **ūkiskaita** — chozrasčiot, **sienlaikraštis** — stengazeta, **savikritika** — savikritika, **kolūkis** — kolchoz, **bendratautinis** — obščenarodnyj."

Matyt įvykęs gerokas Veclovos perlenkimas maskolių pusėn...

Venclova ir sarmata

Antanas Venclova (LTSR Mokslų akademijos narys-korespondentas) straipsnyje "Lietuvių tarybinės literatūros kalbos klausimais" "Tiesoje" rašo:

"Buržuazijai valdant Lietuvą, mes vėl matome įvairių pastangų, kylančių iš nacionalistinių, klerikalinių ir kitų buržuazijos sluogsnių, gadinti mūsų kalbą, bet jau kitais būdais — įvedant į ją įvairius žargonus, dirbtinai "valant" kalbą nuo amžiais joje vartojamų tariamųjų "barbarizmų", t. y. žodžių, dažniausiai bendrų lietuvių ir slavų kalboms. Įrodinėjama, kad lietuvių kalboje nesą galima vartoti tokių žodžių, kaip **rūbas, grybas, anūkas, kūdikis, blogas, skriauda, sarmata, riba, liaudis** ir t. t., nes jie primena slaviškus žodžius."

Matyt maskoliai Venclovą pasirinko įrankiu lietuvių kalbos suslavinimui.

Mokslas okupuotoj Lietuvoj

"Drg. dr. **Stepanovas, Dubasovas** ir kiti kritikavo partinį darbą ir rektoratą už silpną vadovavimą moksliniam tiriamajam darbui. Metai iš metų universitetas nejvykdo mokslinio tiriamojo darbo planų. Ypatingai blogai vystomas mokslinis-tiriamasis darbas istorijos-filosofijos ir teisės mokslų fakultetuose. Čia mokslinio tiriamojo darbo planas 1951 metams įvykdytas tik apie 40%. Istorijos - filosofijos fakulteto partinė organizacija ir dekanatas nusišalino nuo mokslinio tiriamojo darbo kontrolės. Už šį darbo trūkumą partinė organizacija ir dekanatas yra kritikuojami jau eilė metų, Tačiau partinė organizacija nepadaro išvadų iš visiškai teisingos ir pagrįstos kritikos. Mokslinis tiriamasis darbas fakultete palik tas savieigai, visuotinės istorijos katedros vedėjas **drg. Dundulis** metai iš metų nedirba mokslinio darbo. Mokslinio darbo nedirba prof. **Jonynas** ir kiti." "Tiesa", liep. 2 d.

Apie žmones kitose planetuose

Ryšium su žmonių domėjimusi tomis "skrendančiomis lėkštėmis ir atsirandančiais balsais, kad jos galinčios būti iš kitų planetų, Katalikų Universiteto Washingtone Teologijos fakulteto dekanas, prof. Fr. J. Connell, pareiškė, kad tikybiniu atžvilgiu jokių priešingumų nebūtų galimybėms, kad kitose planetose žmonės gyvena. Dievas galėjo sutverti ir kitur protingas būtybes, ne tik žemėje. Kai dėl pačių "skraidančių lėkščių", tai jis mano, kad bus atrastas jų paprastesnis išaiškinimas, kaip lėkimas iš kitų planetų.

Anglijos teatralas

Vienas iš gabiausių Anglijos teatro žmonių yra Peter Ustinow (filmoje "Quo Vadis" vaidinęs Neroną). Jo paskutinis dramos veikalas "Keturių Pulkininkų Meilė" vyksta Vokietijoj, kur keturių okupacinių pajėgų pulkininkai patenka į užburtą pilį. Jie visi įsimyli į miegančią karalaitę ir visi turi sugrįžti pas savo žmonas "Keturių Pulkininkų Meilė" greitu laiku žadama statyti Amerikoje.

Naujausioji Fulton J. Sheen knyga "Pasaulio pirmoji meilė" yra pašvęsta šv. Panelei Marijai.

Platinkite "Draugą"

G. LeRoy Lehr

Nauja, moderni "air-conditioned" laidotuvių koplyčia. Pilnas laidotuvių aptarnavimas.

Modernios patalpos

LEHR FUNERAL HOME

6040 So. Pulaski Rd.

POrtsmouth 7-7676

TADO BALČIŪNO

PRECIZIŠKAS LAIKRODŽIŲ TAISYMAS

2156 W. 23rd St.; YA. 7-0841

Laikrodžiai elektroniškai patikrinami ir atnaujinami. Atstovybės visose Čikagos lietuvių kolonijose. Darbo val.: 5-8 val. vak. Šeštadieniais nuo 10-8 val. vakaro.

CONRAD'AS — Fotografas

(Lietuvis)

Moderniškai įrengta vieta įvairiom nuotraukom. Specialybė — vestuvės. Jaunavedžiams duodama puiki ir brangi dovana. Sąžiningas ir gražiai atliktas darbas.

414 W. 63rd St.

Tel. ENg. 4-5883 ar ENg. 4-5840.

PERKRAUSTAU BALDUS VIETOJE IR IŠ TOLIMESNIŲ DISTANCIJŲ TURIS ILGĄ PATYRIMĄ

JUOZAS NAUJOKAITIS

6819 So. Rockwell Street

CHICAGO 29, ILL.

Tel. WAlbrook 5-9209

NEPRALEISKITE PROGOS!

Patarnavimas nemokamai

"DRAUGAS" — geriausias lietuvių dienraštis, metams tik 9 dol., pusm. $4.50.

"K. K. LAIVAS" — labai įdomus religinės ir tautinės minties savaitraštis, metams tik 2 dol.

"THE MARIAN" — mėnesinis puošnus anglų kalboje išeinąs žurnalas, metams 2 dol.

Šiuos ir kitus katalikiškus laikraščius galite užsisakyti, pratęsti prenumeratą kiekvieną sekmadienį "Mūšos" spaudos kioske prie Šv. Kryžiaus bažnyčios Town of Lake lietuvių kolonijoje. Šių laikraščių atstovas išduos jums pakvitavimus.

ANTKAPIAI IR PAMINKLAI

pastatomi už žemiausias kainas dėl jūsų mylimųjų, kurie išsiskyrė iš jūsų tarpo.

Leiskite pastatyti pagal jūsų nurodymą paminklą, kuris stovės kaip simbolas amžinosios vertės ir nepaprastas pažadėjimas jums ir tiems, kurie praeis pro šalį, kad geri ir nusipelnę gyvens toliau ateinančiam gyvenime.

LAKE COUNTY MEMORIALS

Robert L. Paveglio

614 So. Genesee, Waukegan, Ill.

Ont. 6788

Dėmesio sveikstantieji!

Galite gauti patalpas visokių rūšių invalidams, seneliams, nepaeinantiems; puiki priežiūra; 24 val. registruotų gailestingų seselių; prieinamos kainos.

PEDRAZA NURSING HOME

3234 Washington Blvd.

NEvada 8-8815

STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMAMS PRISTATOME VISOKIŲ RŪŠIŲ MEDŽIAGĄ

CARR MOODY LUMBER CO.

STASYS LITWINAS, Prez.

3039 So. HALSTED ST.

Tel. VIctory 2-1272

APKAINAVIMĄ IR PREKIŲ PRISTATYMĄ TEIKIAME NEMOKAMAI

RAŠTINĖ ATIDARYTA kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. vakaro

PARDUODAME ANGLIS IR PEČIAMS ALIEJŲ PERKRAUSTOME BALDUS

Patarnaujame gerai ir pigiai

STASYS FABIJONAS

2146 SO. HOYNE AVE.

Tel. VIrginia 7-7097

SOPHIE BARCUS

Iš WGES stoties — Banga 1390

PIRMAD. iki PENKTAD.

8:45 iki 9:30 val. ryte

ŠEŠTAD. 8:30 iki 9:30 val. ryte

LIETUVIŠKOS VAKARUŠKOS

Iš tos pat stoties PIRMADIENIO vakare nuo 7 iki 8 val.

RADIO PROGRAMA

7121 SO. ROCKWELL ST.

Chicago 29, Ill. HEmlock 4-2413

PROGRESS FURNITURE CO.

Chicagos Lietuvių Bendrovės Krautuvė

Teikia mažiausias kainas šiame mieste ant visokių namam reikmenų, nes suglaudę 2-jų krautuvių prekybą Į VIENĄ

SU VIENOS KRAUTUVĖS OPERAVIMO IŠLAIDOM DARO DVIEJŲ KRAUTUVIŲ PREKYBĄ

už daug daug mažesnes kainas

Daugiau kapitalo, daugiau prekių, mažiau rendų, mažiau algų, taksų, šviesos ir kitų išlaidų.

FAKTAS KALBA PATS UŽ SAVE

Chicagos ir apylinkių lietuviai darykite sau ir šiai įstaigai gero suprasdami, kad nėra ir negali būti kitos Lietuvių baldų krautuvės Chicagoje, kuri galėtų sumušti „Progress" kainas. Dėl kiekvieno namam reikmenų pirkimo, visuomet kreipkitės į šią įstaigą.

4181-83 Archer Ave. — PROGRESS FURNITURE CO. — LAfayette 3-3171

Lengvi išsimokėjimai pritaikomi visiems.

John F. Eudeikis

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

4605-07 South Hermitage Avenue

Tel. YArds 7-1741-2 ir BIshop 7-9481

4330-34 South California Avenue

Telefonas BIshop 7-9719

AMBULANCE DIENĄ IR NAKTĮ

ANTHONY B. PETKUS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

6812 SO. WESTERN AVE. CHICAGO, ILL.

1410 S. 50th AVE. CICERO, ILL.

GRovehill 6-0142

HEmlock 4-2644

TOwnhall 3-2109

LIŪDĖSIO VALANDOJ

Šaukite

MAŽEIKA & EVANS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

6845 So. Western Ave. Air Conditioned koplyčia

REpublic 7-8600 — 7-8601 Automobiliams vieta

Tiems, kurie gyvena kitose miesto dalyse; gausime koplyčią arčiau jūsų namų.

SEKANTIEJI YRA NARIAI CHICAGOS LIETUVIŲ LAIDOTUVIŲ DIREKTORIŲ ASOCIACIJOS

Ambulansų patarnavimas yra teikiamas dieną ir naktį. Reikale šaukite mus.

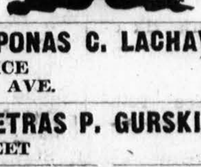

Mes turime koplyčias visose Chicagos ir Roselando dalyse ir tuojaus patarnaujam.

STEPONAS C. LACHAWICZ

2314 West 23rd PLACE Tel. VIrginia 7-6672

10756 S. MICHIGAN AVE. PUllman 5-1270

PETRAS P. GURSKIS

659 West 18th STREET Tel. SEeley 3-5711

ALFREDAS VASAITIS-VANCE

1446 South 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET 710 W. 18th STREET

Telephone YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS

10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138—1139

JULIUS LIULEVIČIUS

4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

LEONARDAS A. EŽERSKIS

1646 WEST 46th STREET Tel. YArds 7-0781

NUO UŽSISENĖJUSIŲ

Skaudančių Žaizdų

IR ATVIRŲ ODOS LIGŲ!

Tie, kurie kenčia nuo SENŲ ATVIRŲ ir SKAUDŽIŲ ŽAIZDŲ, jie negali ramiai sėdėti ir naktimis miegoti, nes jų užsisenėjusios žaizdos niežti ir skauda. Kad pašalinti tą niežėjimą ir skaudėjimą senų atvirų ir skaudančių žaizdų, uždėkite LEGULO Ointment. Jo gydomos vpatybės palengvins jūsų skaudėjimą ir galėsite ramiai miegoti naktį. Vartokite jį taipgi nuo skaudžių nudegimų. Jis taipgi pašalina niežėjimą ligos vadinamos PSORIASIS. Taipgi pašalina peršėjimą ligos vadinamos ATHLETE'S FOOT, sustabdo džiovinimą odos ir perplyšimą tarppirščių. Jis yra tinkamas vartoti nuo džiūstančios ir suskilusios odos. Jis yra gera gyduolė nuo visų išviršinių odos ligų. LEGULO Ointment suteiks jum pagalbą nuo nuvargusių, perštamų ir niežinčių kojų. Legulo Ointment yra parduodamas po 75c, $1.25 ir $3.50. Pirkite vaistinėse Chicago ir apylinkėse ir Milwaukee, arba atsiųskite money orderį į —

LEGULO, Department D

5618 W. Eddy St., Chicago 34, Ill.

MUlberry 5-3694

TELEVIZIJOS BEI RADIO PARDAVIMAS IR TAISYMAS

DAINA TELEVISION COMPANY

qualified engineers' service

3120 S. Halsted Street - DAnube 6-6857

PIRKITE TIESIOG NUO MR. NELSON

— savininko —

St. Casimir Monument Company

3914 West 111th Street

Vienas Blokas nuo Kapinių

Didžiausias Paminklams Pianų Pasirinkimas Mieste

Telef. CEdarcrest 3-6335

Moterų GYVENIMAS

No. 28

Kaip jaunieji turėtų bendrauti?

VYSKUPAS V. BRIZGYS

Pasaulio Lietuvių Katalikių Organizacijų Sąjungos

Dvasinis Globėjas

Aną kartą esu rašęs apie mūsų ir kitų tautų šeimyninius papročius, šį kartą pasvarstykim tai, kaip iš viso reikėtų žiūrėti į jaunų žmonių bendravimą.

Kokie kur bebūtų žmonių papročiai, tai yra tik daugiau ar mažiau skirtingas rūbas: žmogus ir jo gyvenimas esmėje visur ir visada pasilieka toks pat. Gyvenimas ir kiekviena jo sritis visuose kraštuose ir kiekviename asmenyje lieka vienodai svarbūs, niekad neprarandą savo pagrindinių savybių ir pagrindinių tikslų.

Žmogaus polinkis bendrauti su kitais žmonėmis turi du natūraliu šaltiniu. Žmogus iš prigimties yra visuomeniškas. Tėmykim vaikus. Jeigu vaikas savo šeimoje neturi sau lygių draugų, tai tėvai turi ne mažą vargo išlaikyti vaiką nuo veržimosi iš šeimos ten, kur jis jaučia rasiąs sau lygių. Vienumos pamėgimas, jeigu tai siekia iš jaunos žmogaus melancholiško būdo, yra skaitomas liga; kai jis seka iš žmogaus apsimarinimo dėl kokių nors aukštesnių tikslų, yra skaitomas žmogaus savęs nugalėjimu ir atsižadėjimu. Tokiu pasiaukojimo vienišumu gali būti atsiskyrėlio asketo ar nuo pasaulio užsidariusio mokslininko gyvenimas: pirmas siekia savo asmens tobulumo, kitas nori pasitarnauti žmonijai padarydamas pažangos moksle — vienas ir antras daro auką iš savo natūralaus palinkimo būti su žmonėmis. Polinkis eiti į žmones, sekąs iš žmogaus visuomeninės prigimties, netraukia žmogaus bendrauti vieno su viena: žmogus tik linksta būti bendrai su žmonėmis. Dargi vyras patiria net daugiau malonumo padoriai praleidęs valandą vyrų tarpe, negu mišrioje draugystėje. Manau, kad panašiai jaučiasi ir moterys.

Kai žmogus jieško intymesnės draugystės su vienu kitos lyties asmeniu, didesnės negu su kitais žmonėmis, tai šiuo atveju jis seka savo prigimties kitą palinkimą — susirasti savo intymiam, t. y. šeimyniniam gyvenimui dalininką. Tiesa, pasitaiko jaunuolių, kurie šitos bičiulystės nevengdami ir jos jieškodami visai negalvoja apie šeimyninio gyvenimo kūrimą, iš viso jokio ypatingo tikslo nesiekia: jie draugauja tik dėl patiriamo iš to įdomumo ir malonumo. Į tokią bičiulystę jis žiūri kaip į nesvarbios reikšmės dalyką, kurio kiekvienu momentu dėl kokių nors jam svarbesnių priežasčių jis yra nusiteikęs lengva širdimi atsižadėti.

Tokie asmens daro nemažą klaidą. Toks asmuo pamiršta, kad ir jis pats ir kitas asmuo turi žmogaus prigimtį su visomis jos teigiamybėmis ir neigiamybėmis. Kiekvienas žmogus turi širdį, jausmus, kurie neapsižiūrint asmenį kartais nuveda daug toliau, negu jis to norėjo ar pramatė. Iš dviejų asmenų artesnio ir ilgesnio bendravimo visada gresia bent vienas pavojus — tai vienam prie antrojo prisirišti. Gi vėliau tokį prisirišimą suardyti, nutraukti — reiškia abiem ar bent kuriam vienam išgyventi didelį gyvenimo smūgį, kartais pasilikti širdyje neužgyjančią žaizdą, kuri šiek tiek gali nuodyti visą ateities gyvenimą. Iš tokio per anksti širdyje subrendusio prisirišimo jaunas žmogus kartais gyvenime patiria daug ir visokeriopos žalos: kiek laiko sugaišino, kiek svarbių darbų laiku ar gerai neatliktų, kiek kartais žalos net geram vardui ir t.t. Pasitaiko viengungių senbernių ar net vedusių vyrų, kurie mėgsta sau lygiems su tam tikru pasididžiavimu pasakoti savo meilės istorijas, kaip kokius savo gyvenimo atsižymėjimus: kiek asmenų jie buvo pamilę, kiek kuris skausmo išgyveno jo netekdamas. Rimčiau galvojančiam tokie pasigyrimai atrodo panašūs į skalpų medžiotojų nuotykius, kai didžiuojamasi, nuo kelių žmonių galvų nulupta oda ir kiek tokių odų sumauta ant savo jieties.

Asmuo, kelis kartus mylėjęs ir vis pametęs, ne žmonių teisme, bet savo širdyje ir sieloje yra tiek kartų išgyvenęs tikrą divorsą... Širdžių bendravimo ir šeimos gyvenimo srityje tokie asmens lieka daugiau ar mažiau sužalotos širdies, sulaužytos valios. Dviejų asmenų vieno prie antro prisirišimas jam nedaro daugiau jokio įspūdžio, jo širdžiai ir akims tai yra nuvalkiotas dalykas, toks asmuo vargiai yra tikęs dar ką nors nuoširdžiai pamilti. Iš tokių ne retam ir moterystės sakramentu pašvęsta asmenų tarpusavio meilė lieka nedidelis dalykas. Šeimyninės ištikimybės atžvilgiu jie lieka ne visada reikiamai patikimi. Jie mažai skaitosi su faktu, kad jo paties širdis jau kam nors teisėtai priklauso: dažnas tokių nevengia "medžioti" taip pat teisėtai kam nors jau priklausančių širdžių.

Galime drąsiai tvirtinti, kad ir divorsų įstatymų šalininkai ir tais įstatymais besinaudojančių skaičius nepaprastai sumažėtų, jeigu sumažėtų nerimtas jaunimas, po kelis kartus faktiškai divorsuojąs pirmiau, negu pradės šeimyninį gyvenimą. Taigi į dviejų asmenų prie telišką susibendravimą reikia žiūrėti ne lengvabūdiškai, nejieškoti čia sau pramogos, patenkinančios tik tuščią įdomumą, nejieškoti momento malonumo. Šis žmogaus palinkimas, sekąs iš prigimties, turi savo rimtus tikslus. Kas tų tikslų siekti dar nenori ar negali, tas turi mokėti save valdyti ir tokių bičiulysčių nepradėti. Šioje srityje neišmintingas žaidimas jaunam žmogui yra labai žalingas.

Jaunas žmogus, prieš pradėdamas bičiuliavimąsi su kuriuo nors kitos lyties jaunu asmeniu, pirmiausia turi pagalvoti, ar jis iš tos bičiulystės sieks natūralaus tikslo, ar jieškos tik šiaip sau malonumo. Jeigu atsakymas būtų antrasis, tai jo jieškojimas bičiulystės būtų labai neišmintingas ir žalingas. Jeigu atsakymas būtų pirmasis, t. y. rasti prietelį-ę šeimyniniam gyvenimui, tai pirmiau, negu tokią bičiulystę pradės, turi sau atsakyti į du klausimus.

1. Ar jis yra apsisprendęs likti nevedusiu — netekėjusia. Jeigu šis klausimas dar galutinai neatsakytas, arba nusistatyta nevesti — netekėti, tai ir šiuo atveju prieteliškumo jieškojimas yra neišmintingas dalykas: jis yra arba perankstyvas ar iš viso priešingas jo nusistatymui.

2. Jeigu jau būtum galutinai apsisprendęs-dusi už šeimyninį gyvenimą, tai dar ir šiuo atveju turi rimtai sau atsakyti į klausimą, ar esi nusistatęs ir ar jau gali dabar kurti šį gyvenimą. Jeigu tokį gyvenimą kurti dabar dar negali ar nenori, tai ir šiuo atveju tavo nevengimas su kuriuo nors asmeniu susibičiuliauti yra per ankstyvas, neišmintingas, o labai dažnai jis būna ir žalingas. Tebūna visiems bendra taisyklė: nejieškoti savo širdžiai draugo-ės tol, kol neturi galimybės ar nemanai netrukus su ja sukurti šemyninį gyvenimą.

Ilgai užtrunkanti, kad ir gražiausia, priešsantuokinė dviejų asmenų draugystė yra pilna įvairių pavojų: žmonių akyse daugiau ar mažiau ji kenkia geram vardui, ne visada išlieka reikiamo rimtumo ribose, daug kliudo jauno žmogaus pasiruošimui gyvenimui, jai gresia daug visai nepramatytų pavojų nutrūkti ir tokiu būdu tapti priežastimi abiejų ar kurio vieno gyvenimo gal net tragedijos ar nors nereikalingos kančios. Ypatingai jaunoms mergaitėms toks nepasisekimas gali pakenkti visai jos ateičiai.

Taigi jaunimui, būnant visuo meniškuo, reikia būti pakankamai kukliu, santūriu ir atsargiu. Per anksti ir pakankamai gerai nepagalvojęs-jusi niekad nesikesink prisirišti prie kurio nors vieno asmens. Jauno žmogaus širdis natūraliai pati jieško tokio prisirišimo. Protas turi ją valdyti, nes šioje srityje širdis yra akla. Turėdama laisvę, ji labai lengvai suklys ir dažnai jos padarytos klaidos nepataisys nė ji viena, nė proto padedama. Taigi jaunų žmonių santūrumas yra išmintingai tvarkomo gyvenimo reikalavimas.

Elizabeth Taylor vaidina Rabekos rolę spalvotoj filmoj, padarytoj pagal Walter Scott veikalą „Ivanhoe". Robert Taylor vaidina herojiškąjį riterį, išgelbėjusį Rabeką nuo mirties.

ETIKETAS

Tik ne tarp dviejų moterų...

Gatve eina dvi moterys ir vyras arba du vyrai ir moteris. Kur kas turi eiti?

Jei du vyrai ir moteris, tai bus visai tvarkoj, jei moteris bus viduryje, bet nepriimta, kad vyras eitų įsispraudęs tarp moterų. Jis turėtų eiti iš gatvės pusės.

Kada skirti žmoną nuo vyro?

Svečius vaišinant, paprastai žmona su vyru nesodinama greta prie stalo, jei, žinoma, yra daugiau svečių, negu ta viena pora.

Ta pati taisyklė taikoma važiuojant automobiliu: vyrai sėdasi priešakinėje sėdynėje, o žmonos — užpakalinėje. Išimtis daroma važiuojant į ilgą kelionę: vairuojančio žmona paprastai sėdi šalia vyro, nes jis įpratęs pasinaudoti jos patarnavimais kelią rodant ir žemėlapį sekant.

Anoniminis laiškas

"Vasarai esant atdariems langams, labai girdisi kaimynų radijas ir televizija. Dieną pakenčiama, bet tikras vargas, kai ir naktį garsų nesumažina. Žadu rašyti anoniminį laišką. Ar patartina? **B. K.**"

Tikrai nerašykit, nes kiekvienas anoniminis laiškas yra nevertas garbingas dalykas. Jei nedrįstat nueiti gražiais žodžiais pasikalbėti, parašykite mandagų laišką, bet pasirašykite ir savo adresą pridėkite. Žinotina, kad tokį reikalą galima sutvarkyti ir per policiją, bet geriau mėginti įspėti gražiuoju ir apseit be policijos pagalbos.

"GIEDROS" SUKAKTIS

Ateitininkų "Giedros" korporacijai šiais metais suėjo 25 metai nuo įsikūrimo. Šiuo metu Chicagoje yra 19 vyresniųjų giedrininkių. Jos ruošiasi iškilmingiau Korporacijos 25-metį paminėti. Yra išrinktas komitetas, į kurį įeina: A. Rugytė, E. Paliokienė, S. Vilūnienė, E. Masaitienė ir E. Račiūnaitė. Šventė įvyks rugpjūčio 31 d. Chicagoje. Programoje: 10 val. pamaldos ir 3 val. po pietų posėdis ir vaišės. Laukiamos giedrininkės ir toliau nuo Chicagos gyvenančios.

Moterų sodalicija

Inteligenčių Moterų Svč. Merg. Marijos Sodalicija Chicagoje nei vasarą nedaro atostogų. Jų susirinkimai — susitelkimo valandėlės būna kiekvieną ketvirtą mėnesio sekmadienį, 9 val. ryto T. T. Jėzuitų namuose, 5541 So. Paulina St. Susirinkimuose būna negrinėjami įdomūs ir aktualūs religiniai bei doroviniai klausimai. Vadovauja kun. Jonas Kidykas, S. J. Tikrai vertėtų Chicagos moterims pasinaudoti šiomis retai įdomiomis ir naudingomis susitelkimo valandėlėmis. Kviečiamos ir laukiamos visos, kurioms rūpi tokie klausimai.

Giedros korporaciją prisimenant

ONA KRIKŠČIŪNIENĖ

Studenčių ateitininkių "Giedros" korporacija įsisteigė prieš dvidešimt penkius metus — tai gi šį rudenį švenčia savo sidabrinį jubilėjų.

Ateitininkai, turėdami savo aiškią katalikišką ideologiją ir auklėjimosi principus bei metodus, kaip visur, taip ir Lietuvos universitete Kaune gyvai reiškėsi, jų narių skaičius didėjo, darbų ratas platėjo. Jieškodama tobulesnių veikimo prie moniu ateitininkų studentų organizacija susiskirstė į atskiras korporacijas. Beveik vienu laiku studentės ateitininkės sukūrė dvi korporacijas: "Giedrą" ir "Birutę". Man malonu prisiminti "Giedrą" ir mielas studentes giedrininkes. Man teko ir didelė garbė kartu su kun. dr. Bielskum būti tos korporacijos vėliavos kuma.

Toje vėliavoje spindinti saulė ir įrašytas šūkis "Į kalną, į viršūnes!" rodo giedrininkių idealą ir siekius.

Dvidešimt penkių metų laiko tarpis nėra istorijos žvilgsniu didelis; o jei prisiminsime, kad nuo bolševikų okupacijos iki šiam laikui nebėra laisvo Lietuvos universiteto ir laisvo studentų veikimo, tai šis veikimo laikotarpis dar sutrumpėja pusiau.

Tačiau ir tose sąlygose giedrininkės sugebėjo sukurti savas tradicijas ir stipriai išplėsti savo veiklą, įsteigdamos kelias sekcijas, kaip visuomeninin kių, šeimos, pritaikomojo meno, ir išugdė daug žymių katalikių moterų, kurių veikimas vėliau reiškėsi kultūroje, moksle, visuomeniniame gyvenime.

Viešasis tos korporacijos veikimas reiškėsi susirinkimais, šventėmis — minėjimais, susipažinimo arbatėlėmis rudenį ir naujų narių priėmimo iškilmėmis, kurias lankydavo ateitininkai sendraugiai, kitų universiteto organizacijų atstovai, profesoriai ir kiti svečiai. Visur giedrininkių linksma nuotaika rodė susiklausymą, discipliną ir, kas svarbiausia, daug iniciatyvos, pasišventimo ir darbo.

Daug pavardžių iš giedrininkių kūrimosi ir veiklos laikotarpio nebeprisimenu, bet ryški buvo Balčiūnaitė-Masaitienė, visad linksma, gyva, pilna iniciatyvos ir energijos, Masiliūnaitė-Paliokienė, daug dirbusi tai korporacijai kuriantis, Jakševičiūtė, kuri stovėjo tos organizacijos priešakyje, a.a.- Ramoš kaitė, gyd. Meškauskienė ir daug daug kitų.

Dabar giedrininkės išblaškytos: vienas okupantas kankina savo vergų darbo stovyklose, kitos tyliai kenčia dar Lietuvos žemėje, kitos iškeliavo į vakarus tremties keliais. Ir čia Chicagoje yra 19 vyresniųjų giedrininkių, kurios tęsia tradicijas ir veikimą aplinkybių sąlygose. Jos jautrios lietuviškam reikalui ir labdarybei.

Mano nuoširdžiausias linkėjimas "Giedrai" yra šis: atgyti laisvoje Lietuvoje laisvuose jos universitetuose!! Plurimos annos!

Verčiau yra jausti gailestį Dievą įžeidus, negu mokėti jį žodžiais išreikšti.

Tomas Kempietis

Išmintinga yra be atodairos netikėti visam tam, ką žmonės kalba, o išgirdus ir patikėjus nepaskubėti tuojau kitiems pasakyti.

Kodėl jieškai poilsio, jei esi sutvertas darbui?

Neužmirški, Ania, kad aš tave visada mylėjau ir net mintimi niekada tavęs neapgavau.

— Dostojevskis

Motinų Sąjūdis prašo žinių

Pasaulinis Motinų Sąjūdis ruošia 1953 m. vavasarį tarptautinę savaitę, kurios tema: **"Motina ir jos atsakomybė auklėjime".** Šiuo metu eina paruošiamieji darbai. Jau nustatyta darbo programa, numatytos prelegentės paskaitoms iš įvairių kraštų (jų tarpe ir prof. A. Šidlauskaitė).

Sąjūdis kreipiasi į įvairių kraštų motinas ir šiap specialistes bei pedagoges, kviesdamas savo patyrimais praturtinti studijų savaitės darbą duodant žinių žemiau sekančiais klausimais.

1) Ar jūsų gyvenamam krašte veikia kokios nors įstatyminės priemonės, kurios tiesioginiai ar netiesioginiai kliudo motinos auklėjimo misijai?

2) Kokie veikia įstatymai bei potvarkiai, kurie remia motiną jos auklėjimo darbe?

3) Jūsų nuomone, kuri institucija ar privati iniciatyva labiausiai padeda motinoms ugdyti vaiko fizinę lygsvarą, duoti jam gerą išsilavinimą, teigiamą moralinį išsivystymą (kilnumą ir skaistumą), ugdyti šeimyninio, socialinio ir pilietinio atsakingumo supratimą?

4) Gal turite auklėjimo sunkumų, dėl kurių aplink jus kenčia ir kiti šeimų židiniai? Kokios priežastys? Ką reikėtų daryti, kad šių dienų vaikai išaugę nesutiktų tų pačių sunkumų?

5) Ar nekonstatuojate kaikurio išnaudojimo tam tikrų organizmų, kurie turi tendenciją pakeisti motina jos auklėjimo darbe, vietoj jai pagelbėti?

Be virš minėtų klausimų lietuvės motinos prašomos pareikšti ir savo asmeninį patyrimą iš bolševikinės okupacijos Lietuvoje, konkrečiai nurodant faktus ir pavyzdžius, kurie trukdo motinos auklėjimo darbą ir žemina jos paskirtį.

Atsakymus prašoma siųsti iki š. m. lapkričio mėn. pabaigos šiuo adresu: Mme O. Bačkis, 5, rue de Messine, Paris 8e.

Pasaulio Motinų Sąjūdžio lietuvių sekcijai vadovauja: O. Bačkienė, pirm., B. Venskuvienė, sekr., M. Galdikienė, J. Matorė ir E. Turauskienė — nariai.

ŠEIMININKĖMS

STEFANIJA STASIENĖ

Mėlynių sriuba su leistiniais

Imti: 1 dėžutę mėlynių uogų, 1 stiklinę cukraus, 1 stikl. rūgščios gretinės, 2 kvortas vandens, citrinos žievelių.

Uogas nuplauti, įdėti citrinos žieveles, užpilti šaltu vandeniu ir užkaisti. Kai tik pradės virti, tuoj pertrinti per sietelį ir supilti cukrų. Grietine atskiedžiant, mėlynių sriubą gerai išmaišyti. Atšaldyti. Duodant valgyti, sudėti atskirai iš virtus leistinius.

Leistiniai: 6 valg. šaukštai miltų, 1 valg. šaukštas sviesto, 1 kiaušinis, 2 valg. šaukštai vandens, druskos.

Kepti bananai

Imti: 5 bananai, 1 kiaušinis, 1 valg. šaukštas cukraus, ½ sv. miltų, 1 arbat. šaukštukas kepimo miltelių, 1 stiklinė pieno, cukraus, cinamono pabarstymui, kepimui taukų.

Bananus nulupti, perpiauti išilgai ir skersai. Kiaušinį ištrinti su cukrum, po truputį pilti pieną ir išsijotus miltus. Įdėti kepimo miltelių ir gerai masę išmaišyti. Kiekvieno banano gabalėlį, pamirkius paruoštoj tešloj, kepti karštuose riebaluose iki auksinės spalvos. Iškepus pabarstyti cukrum ir cinamonu.

Vietoj banano galima vartoti obuolius, aprikosus, persikus, ananasus, kriaušes, slyvas.

Kaip ir kiškis

Imti: 1 kiaušinį, ½ stiklinės pamidorų sunkos, ½ stikl. baltos duonos džiuvėsių, 2 arbatinius šaukštukus druskos, ½ šaukštuko pipirų, 1½ svaro jautienos (ground) ir 1½ svaro veršienos mėsos.

Sumaišyti kiaušinį (kiek paplakus), pomidorų sunką, džiuvėsius ir prieskonius ir pusę supilti ant jautienos, pusę ant veršienos maltos mėsos. Jautienos mišinį sudėti ant rato formos keptuvės (su kiauru vidurių) dugno ir šonų, o likusią vietą užpildyti veršiena mėsa. Kepti 350 laipsnių karštumo orkaitėje 1½ valandos. Kepsnį išversti ant plačio apskrito pusbliūdžio, į skylę pridėti žirnių ir bulvių košės (arba kas kitų daržovių norėtų). Šio kiekio pakanka 8 asmenims — mažesnei šeimai atatinkamai mažinamas mėsos kiekis. Liekanos nežūsta, nes tinka valgyti šaltas.

Citrininis pajus

Imti: 1 stiklinę citrinos sulčių, 1½ arbatinio šaukštuko tarkuotų citrinos žievių, 1½ šaukšto šalto vandens, 2 stiklines cukraus, 4 kiaušinius, vieną iškeptą tešlos plokštę.

Sudėti citrinos sultis, žieves, vandenį, vieną stiklinę cukraus ir gerai išplaktus trynius į dvigubo puodo viršų ir virinti nuolat maišant iki sutirštės. Atšaldyti.

Kiaušinių baltymus gerai išplakti, dalimis supilant antrą stiklinę cukraus. Pusę šitos baltos košės įvynioti į geltonąją masę ir sudėti į tešlos plokštę, o antrąją dalį sudėti ant viršaus. Kepti 350 laipsnių karštumo orkaitėje 15 minučių. Iškepus padėti į šaldytuvą kelioms valandoms.